

ΛΕΣΒΙΑΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΟΙΗΣΗ-ΠΡΟΖΑ-ΔΙΗΓΗΜΑ, ΚΡΙΤΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α' - ΦΥΛΛΟ Ι

Γενάρης τοῦ 1925

ΜΟΥΣΑ

Στοῦ κόσμου τοῦ πλατιοῦ τὴν ξέρα γίνε
Μοῦσα μου τώρα ἐσύ, καὶ δός τὸ χέρι.
Μιά ἀνοιξη πάντα μέσ' στὰ στήθια μου εἶνε,
μά δὲ βολεῖ νὰ γίνεῖ καλοκαῖρι.

Κούφιοι οἱ ἀνθοί, πρὶν δέσουνε, σαπίζουν,
κι' οὐδὲ τὰ φύλλα ἀφίνει ὁ ἀέρας χάμου.
Στ' ἀκροοῦρανο τῆς νιότης μου ἀρμενίζουν
καὶ σβήνουν, κι' ὅλο σβήνουν, τὰ ὄνειρά μου.

Σὰ σύννεφα, πού ὁ ἥλιος, κι' ἂν χρυσώνει
γιὰ μιὰ στιγμή, τοὺς πίνει τ' ἀγνὸν αἶμα,
κι' ἐμὲ παρηγοριὰ ἀπομένει μόνη
νὰ τ' ἀκλουθῶ μὲ τ' ἀσάλευτο βλέμμα.

Ὠραία, πού βλόησαν μὲ συνόριο οἱ Μοῖρες,
καλή, πού στὴ χαρὰ του ὁ Θεὸς εὐχήθη,
γλυκιά, πού ἀπ' τὴν Ἑδὲμ τὸ μέλι ἐπῆρες,
κι' ἀγνή, σὰν προσευχὴ ἀπὸ πόνου βύθη,

τὸ χέρι δός, πού νεκροὺς ἀνασταίνει.
Πλατῆς ὁ κόσμος, μὰ στενοί του οἱ δρόμοι·
χαρὰ στον πού βολεῖ καὶ τὸν διαβαίνει
μὲ πόδι στέρεο καὶ μ' ἄσειστη γνώμη.

Μὰ ἐσύ Ἀντιγόνη τί νὰ γίνεις μάταια
σ' ἕναν, πού ἡ Μοῖρα ῥίζωσε ἐδῶ κάτω
πάντα ἀνοιχτά του ἀφίνονας τὰ μάτια,
πάντα κλειστὴ κρατώντας τὴν καρδιά του!

Τὸ χέρι δός μου καὶ κάθου κοντά μου.
Στ' ἄστρα δὲ θὰ μὲ πᾶς καὶ στ' ἀνθομάνια·
μὰ μοῦ φτάνει νὰ βλέπω τὰ ὄνειρά μου
μέσ' στῶ ματιῶ σου νὰ σβήνουν τὰ οὐράνια.

Κ. Κ.

ΣΑΠΦΩ

Πόσες φορές, γυρνώντας μονάχι στην ἀκρογιαλιά και στοῦ; δευδρόφυτου; ἀνηφόρου; τοῦ ἔμορφου νησιοῦ τη; δὲν δραματίζομαι τὴν ἐπιχὴ πού ζοῦσε Ἐκείνη, τὴν ἐποχὴ πού τὸ τραγοῦδι Τη; ἔκανε τοῦ; θνητοῦ; νὰ πιστεύουν πῶ; ἤκουαν, ὄχι κοινὴ θνητὴ, μὰ μιὰ δεκάτη Μῦσα, μιὰ δεκάτη θεὰ τοῦ τραγοῦδοῦ!..

Πέρασαν οἱ αἰῶνες ἀπὸ τότε, ὅπως πάντα βάνδαλοι, εἰρωνικοί και γτιοέ-κακοι, σκόρπισαν και κατέστρεψαν πάνω στὴ πατρίδα της δει μέγίλο και ὠρατο εὔρηκαν, τὰ παλάτια και τὰ χοροστάσια πού χόρευαν τὰ πιὸ χαριτωμένα και εὔγε-νικά κορίτσια ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἐσήμαξαν τὰ Λυβ.κά στολίδια και τὰ Αἴγυπτιακά και Βαβυλωνικά μαλάρια πού εἶχε συσσωρεύσει ἐκεῖ ὁ ἠδυπαθὴς Ἀσιατισμὸς τῶν πατριωτῶν τῆς Ποιητρίας, ἐκουρέλιασαν και καταχώνιασιν οἱ σκληροὶ αἰῶνες τοὺς πορφυροβαμμένους πέπλους, τὰ πολυτελῆ κίτρινα φορέματα και τὰ Περσικά ἐπαναφόρια πού ἐντυναν τίς ὠραίες τη; μαθήτριες και φίλες, μίρηναν τὰ στεφάνια και τίς «ἐποθυμίδες» πού ἐστόλιζαν τὰ κορίτσια ὅταν ἐχόρευιν γύρω στὸ βαμὸ, στίς γιορτές της Ἦρας μέσα στὸ πλούσιο ἐκεῖνο Λεσβιακὸ Νάβ τη; ἢ γύρω στὸ βαμὸ τῆς Ποικιλόθρονης Ἀφροδίτης ἐκείνο τὸ μεγαλόπρεπο Τέμενος, ἐκεῖ ψηλὰ «ἀ ἀ κορυφὴν πόλεως» μέσιν στὰ ἐρωτικά ἐκείνα τοπεῖα. . . .

Οἱ σκληροὶ αἰῶνες κατακρημνίσανε και τίς ψηλές και πολύκαρπες μηλιές, καστανιές και βαλαυιδιές πού ἐστόλιζαν τὰ ἄλση και τὰ περιβόλια. . . Τριαντάφυλλο, παπαροῦνα, νάρκησος, ὅλα ἐκεῖ ἔγιναν σταχτη τὰ πολύτιμα στροσίδια μὲ τὰ μαλακά προσκεφάλια ἔγιναν σκόνη μεζὺ μὲ τὰ λουλούδια και οἱ καλύπτρες; και οἱ πέπλοι οἱ δραχινὸ φραγίτι στίς γάζες ἀνέλυσαν στὸν ἀέρα μαζί μὲ τὸ πολύτιμο μῦρο — τὸ βρένθος — πὺν τόσο τ' ἀγαπεῦσε ἡ ἡδονικὴ ἐκείνη Ὑμνήστρια τῆς «Πολλῆς ἀγάπης».

Ἀληθινὰ και ἡ φυσιογνωμία της Σαπφοῦς — ὦ, ποιήτρια — εἶνε ὅπως ἡ μορφὴ ἐκείνη τῆς Ἐταίρας τοῦ Εὐαγγελίου.

Ὅπως και ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, παρεξηγήθηκε και ἡ Σαπφὼ γιατί «ἀγάπησε πολὺ».

Ἡ Ἀγάπη Της χαρακτηρίστηκε ἐκτροχιασμένη, ἀνήθικη, ἐκφυλη, γιατί ἦτανε τόσο πολλή, τόσο ἀφθονα χυμένη μέσα στὸ στίχο, πού πραγματικά δὲν εἶχε καθόλου ἄδικο ὁ σοφὸς ἐκεῖνος τῆς Χαιρωνείας πού εἶπε πῶ; εἰς λόγια Της εἶνε ἀνσκατωμένα μὲ φωτιά. . . .

Ἄν οἱ αἰῶνες χάλασαν ὅλα — ἀκόμα και τὰ χειρόγραφα τῆς Ποιητρίας, τὸ Μνημεῖο τοῦ στίχου Της δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ χαλάσουν.

Ὁ Σαπφικός στίχος και σήμερα ζῆ και συγκινεῖ και γιὰ νὰ συγκινῆ θὰ πῆ πῶ; ἔχει ἀκόμα τὴ φωτιά τῆ πρώτη. Κί' εἶναι ἀλήθεια μεγάλο θαῦμα μιὰ φωτιά νὰ βαστάξῃ ἄοβυστη τόσους αἰῶνες! . . .

Ἡ «πολλὴ» ἐκείνη ἀγάπη τὴν τροφοδότησε γιὰ χιλιάδες; χρόνια. . .

Ξέρουμε ὅλοι — ποιὸς λίγο, ποιὸς πολὺ — πόσοι και ποιοὶ σοφοὶ τοῦ κόσμου ὑπερασπιζόμενοι τῇ Σαπφῷ παρέστησαν τὴν ἀγίπη της στὸ ὠρατο, ἀγνή και ἰδανικὴ και τὴν σκέπασαν μὲ τὸ λευκὸ πέπλο μιᾶ; ἰέρειας τῆς Ἀθηᾶ.

Τί μᾶς μέλει;

Ἄν ἡ Σαπφὼ ἦταν ἐκφυλη στοῦ; ἐρωτέ; της ἢ ὄχι, αὐτὸ ἔχει τάχα σχέση μὲ τὴν Τέχνη;

Μήπως ξαίρουμε τόσο καλά και ὀλοκάθαρα τὰ ἦθη και τίς σχέσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἢ τὰ ἔλατῆρια τῶν τραγοῦδιῶν τῆς Σαπφοῦς;

Ποιὸς θὰ μπερσοῦσε νὰ βεβαιώσῃ πῶς πρόκειται περὶ ἐνόχου Ἀγάπης; στὸ

τάδε ἢ στὸ τάδε τραγοῦδι της ; Μὴ πάλι ποιῶς μᾶς βεβαιώνεται πῶς στήν τόσο «'Ασιατικὴ» ἐκείνη ἐποχὴ, ὅπου ἡ Ἀνατολικὴ ἡδυπάθεια εἶχε ξαπλωθῆ μαζί μὲ τὴν ἐπικράτεια τοῦ Ἀλνάττου, καὶ στὴ Μυτιλήνη δὲ, ἐκληροδότησε καὶ ἐκεῖ ἱεροτελεστίες στήν Ἀφροδίτη — στὸ εἶδος τῶν πανηγυρικῶν τῆς Ἀσιάρτης ; πού μ' αὐτὸν ἢ μ' ἐκεῖνο τὸ τρόπο ἢ τὸ πρόσημα μετέβαλαν τὰ παρθενικώτερα κορίτσια εἰς ἑταῖρες χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν !..

Τί σχέση ἔχει μ' αὐτὸ ἡ Σαπφῶ καὶ ἡ Τέχνη της ; Εἶναι ἔμορφο τὸ ἔργο της ἢ ἄσκημο ; Αὐτὸ ἐνδιαφέρει.

Ἄδιάρρη σὲ ποιῶς ἀπευθύνεται. Ἄν ἕνας ζωγράφος ποζάρει μίαν ἑταῖρα πρέπει τάχα νὰ ἐξαχθῆ ἀμέσως καὶ τὸ κατηγορητήριό του «ἐστὶ διαβολῆ αἰσχροῦς φιλίας» ὅπως καὶ γιὰ τὴ Σαπφῶ ;

Ἄν ἡ Σαπφῶ περιέγραφε σ' ἕνα της τραγοῦδι τὰ γυμνὰ κορίτσια τῆς Λέσβου πού ἐκολυμποῦσαν στήν ἀκροθαλασσιὰ — ὅπως τὸ ἔκανε ὁ Ἀλκαῖος — ἀφανταστῆ κανεὶς τί θὰ ἤκουε ἀπὸ τὰ στόματα τῶν κατακριτῶν της ;

Ἡ Σαπφῶ ἤμπορεῖ νὰ ἦταν καὶ ἑταιρικὴ φύσις ; — ἔστω καὶ σὰν ἡρώτις τῆς Μέσης Ἀστικῆς κωμωδίας, ἤμπορεῖ νὰ μὴν ἦταν ὠρία μὲ πλούσια μαῦρα μαλλιά γλυκὰ μάτια καὶ πλανητικὸ χαμόγελο, ἀλλὰ κοντὴ καὶ μαύρη ὄψεως τὴν παρέστησαν μερικοί. . . Ἡμπορεῖ νὰ ἦταν ἔτσι ἢ ἄλλοιῶς. . . Τὸ ἔργο της ὅμως εἶνε ἀνεμφιοβητήτως, ἔμορφο, μεγάλο, ἀθάνατο.

Σ' αὐτὸ συμφωνοῦν ὅλοι. . .

Αὐτὸ τὸ αἰσθάνονται ὅλοι ὅσοι ξέρουν τί εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ πρὸ πάντων ἡ «πολλὴ ἀγάπη» ἡ ἀγάπη πού γκρεμίζει τίς προλήψεις καὶ στέκει ἀφοβῆ ψηλὰ στὸ πλευρὸ τῆς Τέχνης καὶ δὲν κατορθώνει νὰ τὴν σιλέψη ὁ χεῖμαρος τῶν αἰώνων.

Ὁ χρόνος βέβαια ἐσκέπασε πολλὰ ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Ποιητρίδας.

Ἄκρες μέσες ξέρουμε ἀπ' τὴ ζωὴ Της.

Ἄκρες μέσες ἀπὸ τοὺς στίχους Της.

Μὰ ἡ Σαπφῶ εἶναι γι' αὐτὸ ἀκόμη πιδὸ συμπαιδική, πιδὸ ἐλκυστικὴ.

Ἡ φαντασία μας τὴν ζωγραφίζει ἔτσι ἢ ἄλλοιῶς, συμπληρώνει τίς ἰδέες της, ζωτανεύει τοὺς στίχους της καὶ τὴν κάνει πιδὸ κλίματ. . . πιδὸ σύμβολο. . . Λίγα σημειώματα ἔδω καὶ ἐκεῖ σπειρμένα σ' ἀρχαῖα χειρόγραφα μᾶς δίδουν μίαν εἰκόνα τῆς ζωῆς της πού κατοπιν ἀπὸ τὸ ψευδοσινιστικὸν τῶν σοφῶν τῆς Ἐπιπερίας μᾶς φέρνουν στὸ ἐξῆς συμπέρασμα :

Ἡ Σαπφῶ γεννήθηκε ἢ — τὸ β-β-ιότισον ἔζησε στὴ Μυτιλήνη. Ἐχασε νωρὶς τὸν πατέρα της — τὸν Σκαμανδρώνυμο. Εἶχε δύο ἀδελφοὺς, τὸν Χίραξο καὶ τὸν Λάοιγο.

Ὁ Χάραξος σ' ἕνα ταξίδι τοῦ στὴ Νάϊκρτο τῆς Αἰγύπτου καὶ μπλέχτηκε στὰ δίχτυα μιᾶς ὠραίας ἑταῖρας τῆς Δηρίχης ἢ Ροδωσπίδος καὶ ἀταρνήθηκε γιὰ καιρὸ τὸ σπῆτι του.

Ἡ Σαπφῶ ὑπανδρεύθη μὲ κάποιον πού τὸ ὄνομά του ἀμφισβητεῖται. Φαίνεται πῶς ὁ ἄνδρας γιὰ πολιτικοῦς λόγους ἐξωρίσθη καὶ Ἐεῖνη τὸν ἀκολούθησε στήν Ἐξωρία. . .

Ἐγύρισε πίσω στὴ Μυτιλήνη χήρα μ' ἕνα μικρὸ κοριτσάκι τὴν Κολεῖδα της πού «δὲν τὴν ἄλλαξε μὲ ὅλα τὰ χουσαφια τῆς Λυδίας.»

Τότε ἀρχίσε νὰ συνθέτῃ τὰ τραγοῦδία της καὶ νὰ διδάσκη τὰ κορίτσια τραγοῦδι, χορὸ καὶ κάθε τι χρήσιμο γιὰ τὴν αἰσθητικὴ καὶ τὴ συμπεριφορὰ μιᾶς γυναίκας τοῦ τότε καιροῦ.

(Τὸ τέλος στὸ κατοπινόν).

ΛΑΙΛΙΟΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

ΣΑΠΦΩ

ΣΤΟΝ ΕΡΑΣΤΗ ΤΗΣ

... Λίγ' εἶναι ὥρα πού με ξύπνησε
 ἢ χρυσοπέδιλη Αὐγή καὶ πού κρεμῶ
 στεφάνια μ' ἀπαλὰ λουλούδια ὀλόγυρα
 στὸν τρυφερὸ λαιμό . . .

* (Σὲ καρτερῶ, ἀγάπη γλυκοπόθητη)
 κι' ἀπὸ τὴν ἄρπα ἀκόμα πιὸ γλυκύτερη
 (κοντὰ νὰ σὲ κρατήσω νύχτα ὀλόκληρη)
 διπλῆ ἀπὸ τὶς ἄλλες νύχτες καὶ βαθυτέρα!

Σὲ καρτερῶ νὰ γύρης ὅλος ἔρωτα
 καὶ μέθη, στὸ πλευρό μου) καὶ νὰ κοιμηθῆς
 στὰ τρυφερά τὰ στήθη τῆς ἀγάπης σου
 τί πιὸ γλυκὸ ποθεῖς ;

Ἄπ' τὸ νερὸ πιὸ μαλακιὰ θὰ νάνιοθα
 (τὴν ἀγκαλιὰ πού μέσα θὰ χαθῶ!
 Ἄπ' τὰ φιλιὰ του φλόγα θ'ἀπὶνα καὶ θ'ἀλυωνα)
 Χρυσόστεφη Ἀφροδίτη! τί καλύτερο ποθεῶ!

Μετάφρ. Α. ΚΑΡΑΚΑΣΗ

Charles Baudelaire

ΣΥΛΛΟΓΗ

Σταμάτησε, ὦ ποτέ μου, στὸ ἤσυχο στρατί σου
 Σὺ τὴν Ἑσπέρα ζήτηγες, καὶ νὰ τη κατεβαίνει
 Τριγύρω μιὰν ἀτμόσφαιρα τυλίγει στὸ σκοτάδι
 Τὴν πόλη, εἰρήνη φέρνοντας στὸν ἕνα, σ' ἄλλον ἔγνοιες
 Τὴν ὥρα πού τ' ἀνθρώπινο ταπεινωμένο πλῆθος,
 Ἄπ' τὸ καμτοῖ τῆς ἡδονῆς—τοῦ ἄχαρου δημίου—
 Μέσα στὴ δουλικὴ γιορτὴ πάει νὰ μαζέψει τύψεις,
 Πόνε, δός μου τὸ χέρι σου, ὅλ' ἀπὸ δῶ μακρὰ τους
 Κύματα πῶς σβύνουν ἀπαλὰ τὰ πεθαμένα χρόνια,
 Μὲ ροῦχα κουρελιάρικα στοῦ αἰθέρα τὰ μπαλκόνια.
 Πῶς βγαίνει ἢ θλίψη γελαστὴ ἀπ' τῶν νερῶν τὰ βάθια
 Κι' ὁ ἥλιος παραδίνεται στὸν ὕπνο ξεψυχῶντας,
 Καὶ πῶς ἀπ' τὴν Ἀνατολὴ σέρνει τὸ σάβανό της
 Ἄκου, καλέ μου, ἢ γλυκιὰ νύχτα πού περπατάει.

Μετάφρ. ΔΝΤ. ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗΣ

* Ὅσα εἶνε μέσα στις παρένθεσες εἶνε προστεμένα ἀπ' τὸν μεταφραστή.

ΚΑΚΗ ΜΟΙΡΑ

Σὰν περιβόλι νιόχτιστο, παλιοῦ περιβολάρη
 Π' ὀλόδροση τὰ δέντρα στόλιζε πρασινιά
 Κι' ἕνας χιονᾶς ἀλύπητος, ἄξαφνα ποῦχε πάρει
 Καὶ σκόρπισε τὸ μαρασμὸ σὲ κάθε ὠμορφιά,
 Ἄνθοῦσε μέσ' τὰ στήθια μας, ἀγάπη μὲ καμάρι
 Κι' ἀτέλειωτο χαμόγελο, σκορποῦσε στὴ καρδιά
 Καὶ μάτι φθόνου κοίταξε τὴ ζηλεφτὴ μας χάρη
 Καὶ μ' ἀπονιὰ μᾶς χώρισε καὶ μόνος μένω πιά.

Ν. ΠΑΡΗΣ

ΤΟ ΡΩΛΟΓΙ ΜΑΣ

Παραμονὴ Πρωτοχρονιά; Ἰ Μήνο, μέσ' τὴν κρούτ κάμαρά μου... Μιτρι-
 σιὰ μου τὸ παλιὸ ρολόγι χτυπᾶ ρυθμικὰ τίς ὥρε; πρὸς περνοῦν καὶ φεύγουν σιτὸ
 ἄτσιρο. Καὶ συλλογιέμαι: Τι ὕψουλος ἐχθρὸς ἀλήθεια καὶ πῶς κατορθώει νὰ
 μᾶς ἐξαπατᾷ! Ἔρχεται μὲ ὕψος σεμνὸ, μὲ τρόπον; μελισσιάλακτου; κι' ἀργιπατᾷ
 σὰν ἄγιος, τίκ—τάκ, τίκ—τάκ. Καὶ μιᾶ τόσο ἤνεμα, τόσο μιλακὸ, ἔχουν τόση
 πειστικότητὰ λόγια του καὶ ψᾶλλει τόσο ναουριστικὰ, ὥστε κι' ὁ πιὸ δύσπιστος
 ἄνθρωπος εἶνε ἀδύνατο νὰ ὑποψιασθῆ, ὅτι κίτω ἀπ' τὴν ἀρθροση σὺτὴ γαλήνη
 καὶ προθυμία κρύβεται ὁ πιὸ φ-βερὸς δολοφόνος.

Τί θέλετε; Θέλετε νὰ μάθετε τί ὥρα εἶναι; Μόλις εἶναι δυὸ καὶ τέταρτο.
 Ἔχετε καιρὸ. Καθῆστε ἤσυχη, τὰ μεσάνυχτα ἀργοῦν, μὴ βιάζεσθε... καὶ συ-
 νεχίζετε τὸ νανουριστικὸ κι' ἀσώπαστο τραγῳδία του:

— Ἔχετε, καλοὶ μου ἄνθρωποι, καιρὸ. Δὲν ἀκοῦτε πόσο ἀργὰ βιδίζει ὁ
 χρόνος; τίκ—τάκ, τίκ—τάκ. Ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ εἶνε ἀτέλειωτη. Λογχιᾶσις, ἐ-
 ξῆτα, πειήντα, ἔσιτω καὶ σαράντα χρόνια μετροῦν νὰ περάσουν τόσο γρήγορα μ'
 ἀπὸ τὸ σιγαλὸ περπᾶσμα τοῦ καιροῦ; Ἀδύνατο! Ὁ κύκλος δὲ θὰ πάψη νὰ
 γυρίζη. Τὰ τριαντάφυλλα ποτὲ δὲν θὰ μαραθοῦν, ποτὲ δὲν θὰ στερέψη ἢ πηγῆ
 καὶ δὲν θὰ μαρζιάσουν ἡ καρπία. Συχᾶσις. Μὴ βιάζεσθε. Ἐκεῖνο ποῦ ὑπάρχει
 σήμερα θὰ ὑπάρχη καὶ εὔριο καὶ πάντοτε. Δὲν θὰ λείψη ποτὲ. Δὲν θὰ οβύση
 ποτὲ ἢ φλόγα. Κι' ἂν πρόκειται νὰ οβύση ἄτρε, αὐτὸ τὸ ἄτρε θ' ἀργήση
 πολὺ, πάρα πολὺ. Δὲν ἀκοῦτε πόσο ἀργὰ περᾷ ὁ χρόνος; Τίκ—τάκ, τίκ—τάκ.
 Δὲν λογχιᾶζετε πόσα εἶναι τὰ χρόνια τῆς ζωῆς; Ὡκενὸς ἢ ζωὴ σας καὶ στα-
 λαγματιὰ—σταλαγματιὰ τοῦ χρόνου τὸ περτάσητα. Τὰ μεσάνυχτα βρίσκονται βα-
 θειὰ ἀκόμα. Μὴ βιάζεσθε. Μὴν εἶτε λαίμαργα, καλοὶ μου ἄνθρωποι. Μὴν
 εἶσθε ἀνυπόμονοι. Ποιὲ δὲν θὰ σολάση τῆς πηγῆς τὸ κελίρισμα, ποτὲ δὲν θὰ
 οβύση ἢ φλόγα τοῦ Πόθου. Τίκ—τάκ—τίκ—τάκ.

Ἔτσι, χρόνια τόσα, μαλκᾶ καὶ νανουριστικὰ τραγῳδεῖ τὸ ρολόγι τῆς
 κάμαράς μου. Μὲ τὴν ἴδια τρυφερὴ καλωσύνη μᾶς ἐνανούριζε τὸν περασμένον

χρόνο — σὰν ἀπόψε — καὶ γὰρ εἶπετε πῶς εἴμαστε κοντὰ στὸς κήπους τοῦς πανώρηους, πῶς ἡ πηγὴ τῆς χερᾶς καὶ τῆς λήθης ποτὲ δὲν θὰ στερέψη, πῶς τὰ μάτια τοῦ Πόθου θὰ λάμπουν πάντα φλογερά. Καὶ τὸ πιστέψαμε ὅπως πάντα καὶ χαμογελοῦσαμε στὴ ζωὴ τὴν πλατεῖα καὶ με γόλη. Μὰ σὲ μιὰ στιγμή ποῦ τὸ τί — τὰκ ἔγινε πιὸ ἀργὸ καὶ πιὸ μεγάλη ἡ πίστις μας καὶ τὸ ὄνειρο τὸ μελλοντικὸ μᾶς ἐθώπευσε μεθυστικά, ἀκούσαμε εἷς σκληρὸ «χράπ». Σὰν ψαλλίδι κροφ.ερό, ἔκοψαν οἱ δεῖχτες τοῦ εἷνα χρόνο ἀπ' τὴ ζωὴ μας καὶ ἡ καμπάνα τοῦ ἀτλῶσε τότε γύρω μας εἷνα πικρὸ καὶ σαρκιαστικὸ γέλοιο: Νιάν! νεάν! νεάν! . . .

Κι' ἐνῶ βλέπαμε νὰ λιγοσιεύει ἡ δροσερίδα τῆς πηγῆς, νὰ μαρξίνονται τὰ περιβόλια καὶ νὰ θαμπώνουν τοῦ πόθου τὰ μάτια, αὐτὸ ἄρχισε πάλι νὰ μᾶς γλυκομιλεῖ μὲ τὸν ἀργὸ ἦχο του.

— Τίκ—τάκ, τίκ—τάκ, μὴ βάζεσθε, μὴν ἀνησυχῆτε. Εἶνε ἀπέραντη τοῦ ἀνθρώπου ἡ ζωὴ καὶ ὁ καιρὸς ἀργοβ.δίζε. Δὲν ἀκοῦτε; Πέρασε εἷνα; χρόνος. Τί μὲ τοῦτο; Τί ἀξίζει εἷνας χρόνος! Ἔχετε καιρὸ ἀκόμα, ἔχετε καιρὸ. Τίκ—τάκ, τίκ—τάκ . . .

Παραμονή! Κι' οἱ δεῖχτες τοῦ παληοῦ ρολογιοῦ συνεχίζουν τὸ σιγανὸ κι' ἀκούραστο γύρισμά τους! . . .

ΒΕΓΑΣ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΧΩΡΙΣΜΟ

Δὲν εἶπαμε τίποτα σὰν χωριστήκαμε.

Μάταια ἡ καρδιά μας ἀποζητοῦσε τ' ἀνείπωτα λόγια.

Κλειστὸ τὸ στόμα μας καὶ μονάχα στὰ μάτια μας καθρεφτιζόταν ὁ πόνος μᾶς, ὁ ἀτέλειωτος πόνος. ὦ! τί πόνος Θεέ μου! . . .

Καὶ πνίξαμε τὸ πιὸ θλ.μένο ἀντίο σ' εἷνα βουβὸ ἀτέλειωτο χαρτισμὸ, ποῦ ἄγγιξε ὦ; τὴ καρδιά μας καὶ πέρα ἀπ' αὐτήν καὶ ὕγρανε τὰ μάτια μας. Κι' ὕστερα βαρεῖα ἔκλεισε ἡ σιδερένια αὐλόπορτα μὲ τὸ πυκνὸ ἀμόκλημα καὶ τίποτα πι-ραπάνω.

Ἔφυγε, ἔφυγες, κι' ἐγὼ ὠϊμένα δὲν εἶχα τὴ δύναμη νὰ σὲ κρατήσω, νὰ σὲ φράξω τὸ δρόμο. . .

Μὲ τὸ πρῶτο βούρκομα τοῦ σύννεφου, μὲ τὸ πρῶτο πέσιμο τῶν φύλλων, μὲ τὸν πρῶτο παγωμένον βροχιά, πέταξες ἀπὸ κοντὰ μᾶς σὰν τὸ πουλί ἐκεῖνο ποῦ τραβᾷ γιὰ χῶρες πιὸ λαμπρές. . .

Ἔφυγες κι' εἷνα κενὸ ἀπλώθηκε μέσα μου, εἷνα κενὸ ἀπέραντο, ἀτέλειωτο.

Γιὰ πρώτη φορά εἶδα τότε πῶς τὰ λουλούδια τῆς αὐλῆς μᾶς εἶχαν κιτρινίσει, τὰ λίγα μᾶς δένδρακια εἶχαν ξεγυμνωθεῖ, καὶ τὸ ὠμόρροιο ἀμόκλημά μᾶς μσομαραμένο εἶχε ἀπογείρει.

Μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἔνοιση τὴν τρομερὴν πιγωνιά ποῦ ἄγγισε ὦ; τὴν καρδιά μου καὶ πέρα ἀπ' αὐτήν. Κι' ὕγρανθηκα τότε τὰ μάτια μου π.ὸ πολὺ ἀγαπημένε, κι' εἷνα μῖτος, εἷνα τρανὸ μῖτος γεννήθηκε στὴ ψυχὴ μου γιὰ τὴ ζωὴ, γιὰ τὴν ζωὴ, ὠϊμένα, ποῦ πίσω ἀπ' εἷς σκληρὸς τῆς ἀνάγκης, κρύβει τὲς π.ὸ τραγὸς πίκρες.

ΔΑΚΗ ΘΕΩΝΗ

ΙΔΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Στὴν ἀδερφή μου καὶ φίληνάδα μου Δ. Κ.

Ο ΤΩΡΙΝΟΣ

Τὸ δρόμο τῆς ζωῆς μου
Μὲ κούραση τραβάω,
Εγὼ ὁ ἀδικημένος
Στὸ δρόμο τὸν πικρό.

Γιὰ υγιὰ μὰ καὶ γιὰ νιάτα
Ὁ ἀμοῖρος διψᾶω,..
Καὶ πάντ' ἀρρωστημένος
Τὸ λυτρωμὸ ζητῶ.

Τὸ γέννημα τῆς προίκας,
-- Χρυσάφογεννημένος --
Εγὼ καταραμένος
Τῆς ἀφροδίτης ζῶ,

Γιὰ τῆς ζωῆς τ' αλέτρι
Δέν εἶμαι καμωμένος,
Μὰ καταδικασμένος
Πάντα νὰ τὸ τραβῶ.

Ο ΜΕΛΔΟΥΜΕΝΟΣ

Γιὰ δὲς μου τὰ νιάτα,
Υγιὰ μαι γιομάτος
Τὸ δρόμο τῆς ζήσης
Μὲ θάρρος τραβῶ,

Χρυσάφι δέν εἶναι
Δικιά μου ἡ μητέρα,
Μὰ εἶμαι χρυσάφι
Καὶ πλούτος ἐγὼ.

Αγάπης βλαστάρη.
Γιὰ κοίτα μιά σκέψη :
Τῆς ζήσης νὰ στέρξει
Μπορεῖ τοὺς κοῦμούς.

Τ' αλέτρι μὲ χάρη
Τραβῶ τῆς ζωῆς μου,
Κι ὀργώνω καινούριους
Παρθένους αγρούς.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΗΣ

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

Μέσα στὴν ἡσυχὴ νυχτιᾶ,
ἀπ' τὴν ἰτιά,
Θλιμένα ὁ γκιόνης τὸ τραγοῦδι τοῦ σκορπίζει.

Μέσα στὴν ἡσυχὴ νυχτιᾶ,
ὦ ! μιά φωτιᾶ,
Λυώνει μου τὴν καρδιά π' ἀμ' τὸ τραγοῦδι τοῦ ραγίζει.

ΘΑΝΟΣ ΒΕΝΕΖΗΣ

ABBIUS TIBULLUS (-19 π. Χ.)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠ' ΤΗ ΙΙ ΕΛΕΓΕΙΑ

Φέρε κρασί, μὲ τὸ κρασί τις νέες θλίψεις διώξε,
 στὰ κουρασμένα βλέμματα ἢ νάρκη ἄς χυθῆ.
 Μὴν τὸν ξυπνᾶς, ὡς π' ὁ ἔρωτας ὁ ἄτυχος λουράξει
 κείνονε πὺ βρέχτηκε στὸ βακχικὸ κρασί.
 Τί τώρα τὴν παιδοῦλα μας ἄγρυπνα τὴ φυλάνε,
 κλείστηκε μανταλώθηκε ἢ πόρτα ἢ σκληροῦ.
 — Πόρτα σκληροῦ ἄρχοντα, νὰ σ' ἔλυωναν οἱ μπόρες
 "Αχ σύ! πὺ νὰ σὲ κάψουνε τοῦ Δία οἱ κεραυνοὶ
 — Μόνον ἐμὲ-πορτοῦλά μου, σπλαχνίσου με κι' ἀνοίξου,
 μὴν τρίξης, σὰν τὸν μάνταλο γυρνῶ κρυφὰ — κρυφὰ.
 Κι' ἂν σοῦλε τίποτα κακὸ ἢ τόση μου ἢ τρέλλα
 Σχώρνα με, νὰ δὸς ὁ Θεὸς στὸ μπόϊ μου νὰ βγῆ.
 Τίς τόσες μου παράκλησες πῶκανα πρὶν θυμίσου
 στοὺς στύλους σου σὰν κρέμαζα τὰ ἄνθη ὀρμαθιές.
 Θάρρος, καὶ σὺ Δειλία μου, τοὺς φύλακες μὴν τρέμης.
 ἢ Ἀφροδίτη τοὺς τολμηροὺς ἢ ἴδια βοηθεῖ.
 Δὲ μὲ παγώνουν τὰ ψυχρά, δῶ, βράδια τοῦ χειμῶνα,
 σὰν πέφτ' ἢ χειμωνιάτικη καὶ μπόλικη βροχὴ,
 γιὰ τίποτα δὲ ἔγνοιάζουμαι. "Ας μ' ἀνοιγες Δειλία
 κι' ἄς μ' ἔγνεφτες, ἀγάπη μου στήν πόρτα σου νὰ μπῶ.
 — Σβῦσε τὸ Φῶς ὅ,τ' εἶσαι σύ. ἄντρας, γυναῖκα εἶσαι,
 ἢ Ἀφροδίτη τοὺς ἔρωτες τοὺς πλέκει στὴ νυχτιά.
 Διαβάτη πάψε νὰ περνᾶς καὶ νὰ ρωτᾶς ποιὸς εἶμαι
 καὶ μὴν φέρνεις τὴν δάδα σου στήν πόρτα δῶ κοντά.
 Κι' ἂν κάποιος μ' εἶδε — μὰ τοὺς Θεοὺς — ὁ βλάκας ἄς σωπάσῃ
 ἄς κάνει πῶς τὸ ξέχασε, πῶς μ' εἶδε ἄς ἀρνησθῆ.
 Δὲν θὰ πιστέψῃ τοὺς φλύαρους ὁ ἄντρας σου Δειλία,
 Μὴν τοὺς φοβᾶσαι. Ἡ μάγισσα μοῦ τόχη μένα πῆ.

Μετάφραση Β. ΑΡΧΟΝΤΙΑΔΗ

*Αγνωστοῦ ποιητῆ.

*Απὸ μιὰ ἀνθολογία τοῦ 1840

Λ Ε Σ Β Ι Δ Ε Σ

Τ' ἀνάλαφρά σας βήματα κόρες τῆς Λέσβου φέρτε
 στὸν ἱερὸ κι' ὀλόλαμπρο τῆς Ἥρας μας ναὸ
 κι' ὡσὰν νεράϊδες ξωτικές πιασμένες χέρι - χέρι
 σῦρτε ἐκεῖ γιὰ χάρη τῆς τὸν πῖ ὠμορφο χορό.

Μετ. ΔΩΡΟΣ ΑΡΙΤΗΣ

ΣΥΓΓΕΦΑ :

I

Κίνησαν τὰ σύγνεφα ἀπ' τὰ γαλάζια μάκρη
κι' ἤρτανε καὶ σκέπασαν τ' οὐρανοῦ καθ' ἄκρη.

Τὰ θωρᾶ καὶ μυρμηδάει μὲ λαχτάρα ἡ Πλάση,
θέλοντας τὴ δίψα τῆς δάκρυα νὰ χορτάσει.

Τὰ θωρᾶ κι' ἡ λέφκα μας ἀπ' τὸ περιβόλι
στάθηκε μιᾶς ἄφωνη, χλώμιασε μιᾶς ὄλη.

Τὰ κοιτῶ κι' ἐγὼ βουβὸς ἔτσι νὰ μαζέβουν
καὶ θλιμμένοι λογισμοὶ μέσα μου ἀναδέβουν.

II

Κι' ἄρχισαν τὰ σύγνεφα δυνατὴ τὴ μπόθα
μιᾶς βροχούλας δροσερῆς στὴ στεγνὴ τὴ χώρα

Τὴ ρουφάει μὲ δυνατὸ λόγλυκο μεθύσι

ὄλη ἡ γῆς ποὺ μ' ἐβωδιὰν ἔχει πλημμυρίσει.

Μὰ στὸ κῆπο ἡ λέφκα μας μοίρεται καὶ κλαίγει :

« Ἄσπρα μου, γυμνὰ κλωνιὰ » δέρνεται καὶ λέγει.

Κι' ὡς χτυπᾶν στὸ τσίγκο μας ὄγρὰ τὰ δάχτυλά της
θυμᾶμαι τὴν ἀγάπη μου καὶ μοίρομαι μακρὰ της

Ἄγια Παρασκευὴ—1924

Κ. ΜΑΚΙΣΤΟΣ

ΥΣΤΕΡ' ΑΓΓ' ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Τὸ χλομὸ βράδυ ἀπρόσμενα, πάλε νὰ ποὺ μᾶς βρῆκε

Στὸ σπιτάκι ποὺ κάποτε ἡ ἀγάπη μας ζοῦσε !

Καθὼς, ξένοι βρεθήκαμε κεῖ ποὺ ὁ νοῦς μας πετοῦσε

Ἄφθις μας στίς ἐγνοίες τῆς τὴν ψυχὴ του ἀφῆκε.

Κι' ὡς ἡ νύχτα π' ἀπλώθηκε στῆς ψυχῆς τ' ἀποκρύφια

Μαύρους ἴσκιους μᾶς ἔδειξε — ζωντανὰ περασμένα, —

Τὰ δειλὰ μάτια κλείσαμε, καὶ τὴ σκέψη θλιμμένα

Νὰ μᾶς λέγει ἀφήκαμε τὰ παλιὰ παραμύθια

Ἄδερφή, νὰ κλαῖς, μάταιο, γιὰ ἐρώτων θανάτους

Θλιβερὲς ὥρες κάποτε, σὰ μυνᾶ τὸ σκοτάδι,

Τὸ λυχνάρι τῆς θύμησης θὲ ν' ἀνάφτουμ' ὀμάδι

Καὶ θὰ λέμε πῶς ζήσαμε μιὰ φορὰ τὴ χαρὰ τους.

Προσπαθώντας νὰ πνίγουμε τὸν ἀβάσταχτο πόνο,

ποὺ ἔτσι ἀθελα κάποτε, θὲ νὰ ῥθῆ γιὰ ἄνα φόνο.

ΒΑΣΣΟΣ ΠΑΠΑΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

ΜΕ ΤΟ ΚΑΨΙΜΟ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΣ

— Καλησπέρα γαλιάντρα μου ! . . . Καλῶς τὴν καρδερίνα μου ! . . .
 Ὦρα καλή σου καναρίνι μου ! . . . Πίλι θυμωμένη περιστέρα μου ! . . .

Ὁ Παντελής ὁ Σερνιὸς πείραζε αὐτὰ τὰ λόγια πάντα τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ του κάνοντάς τα νὰ γελοῦν κι' ἄλλα νὰ ψευτοθυμώνουν.

Ὅλοι στὸ χωριὸ ἤξεραν πῶς ὁ Παντελῆς δὲ ἄρινα κορίτσι ἀπείραχτο !
 Ὅχι ὅμως ἀπὸ κακὸ. Ἐτσι ἦταν τὸ φυσικὸ του ! Τὴν ἄρισε ν' ἀστειεῖσαι πει-
 οῦντάς τα κάθε βράδυ τὴν ὥρα πρὸ καφενέσιν ἀπὸ τὸν καφενὲ τοῦ Στάθη τοῦ
 Χιώτη πρὸ ὄλο μέσα κεῖ σερνόταν. Τὰ κορίτσια ἤξεριν τὸ φυσικὸ τοῦ Παντελῆ
 καὶ δὲ θυμωσαν. Μόνο μερικὲς κάναν πῶς τοὺς βροφκινόνευσιν τὰ λόγια του.
 Κι' αὐτὸ γιὰ νὰ τὸν κάνουν νὰ λέει πιότερα.

Κεῖνο τὸ βράδυ ὁ Παντελῆς θριάμβευε πίλι !

Τὰ «καρδερίνα μου» καὶ τὰ «γαλιάντρα μου» πέρνανε καὶ δίναν.

Τὰ παληκάρια τοῦ χωριοῦ ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ ἄρχισαν κι' αὐτὰ νὰ τὸν
 πειράζουν.

— Μωρὲ τύχη πρὸς τὴν ἔχει ὁ ἔριφης. Ὅλες τοῦ γελοῦν ! Καὶ σὲ μᾶς
 οὔτε μιὰ ματιὰ καταδέχονται νὰ ρίξουν. Βρὲ Παντελῆ τί ἔχεις καὶ τραβᾷς ἔτσι τὰ
 κορίτσια ;

— Ἐδῶ μέσα κρύβεται τὸ μυστικὸ ἀπίντησε ὁ Παντελῆς, χτυπῶντας
 πρὸς τὸ μέρος τῆς τσέπης του.

— Ποιὸ βρὲ Παντελῆ ; Τὸ κοκαλίκι τῆς νυχτερίδας ; . .

— Ὅχι μωρὲ !

— Ἀμὲ ποιό.

Ἄ Οὔλα κι' οὔλα εἶνε μυστικὸ. Ἄν εἶς τὸ πῶ θὰ χίσει τὴ δύναμή του.
 Τὰ κορίτσια δὲ θὰ μὲ πλησιάζουν πιά ! . .

— Δὲ μᾶς τὸ δίνεις ἐμᾶς. Ἐσύ γέρασε. Τί θὰ τὸ κάνεις.

— Τί εἶπατε ; Γέρασα ! Ἄντε ; νὰ χαθῆτε μαγκούριδες. Σὶ γερῖσαι αὐτὴ
 ἐδῶ—κι' ἔδειξε μιὰ λεύκα πρῶταν στὴν ἄριση τοῦ καφενέ -- θὰ γερίσω κι' ἐγώ !
 Μιὰν ἡλικίαν ἔχουμε. Σὶν ἡμῶνα μικρὸς ἐγὼ μὲ τὰ χέρια μου αὐτὰ—εἰ χτύπη-
 σε τὰ χέρια του — τὴ φύτρεψα.

— Μὰ καλὰ ἢ λεύκα μπορεῖ νὰ βαστάξει καὶ διακόσια χρόδια.

— Κι' ἐγὼ τόσα !

Ἐνα παρατεταμένο δυνατὸ γέλιο ἦταν ἡ ἀπάντηση πρὸς τὴν πῆρε ὁ γέρο—Παν-
 τελῆς στὰ τελευταῖα του ἀθῶα λόγια. Μιὰ σιωπὴ τῶρα ἀτλώθηκε στὴν παρῆα.
 Τὸ νοεμβριάτικο ξερομάγειρο σφύριζε ἐκνευριστικὰ περνῶντας ἀπὸ τὰ γυμνὰ κλαδιὰ
 τῆς λεύκας. Ὁ Παντελῆς αἰσθανόταν τὰ ῥα τὴ βραδινὴ ψύχρα νὰ τὸν κεντάει.

— Βρὲ παιδιά, δὲν πᾶμε μέσα... Ἡ ψύχρα δυνάμωσε.

Κι' ἔπειτα γυρίζοντας πρὸς τὸ Κάστρο.

— Οὔ, σίγουρα ἀπόψε θὰ τὴ φέρει. Τὰ σύννεφα ὅσο πᾶνε κι' ἔρχονται.

Σηκωθήκανε ἀπ' τὸ κῆπο τοῦ καφενέ καὶ σέρνοντας τὶς καρδέκλες του; μπῆ-
 καν μέσα.

— Στάθη ! . . Ἐ . . Στάθη ! . . Τρία κατοστάρια φέρε μας...

Σὲ λίγο ἢ παρῆα τοῦ Παντελῆ ἀδειάζε τὸ τρίτο κατοστάρι τῆς ρετσίνας.

Ἐνας σβυστὸς χτύπος, ἔπειτα ἄλλος, ἔπειτα τρίτος, ἀκούστηκε σιὰ τζαμόφυλλα τοῦ παραθυριοῦ.

— Τί τρέχει ; Βρέχει ; Ρώτησεν ὁ Παντελῆς.

— Ἔτσι φαίνεται...

— Ἐβίβει παιδιὰ.

— Ἐβίβει Παντελή,

Ἄστω ἡ βροχὴ ὅσο πηγαινὲς δυνάμωνε . . .

II

Ὁ Παντελῆς ἀργά, σιτὶς ἔτεκα γύριζε ὅπως πίντα μεθυσμένος σιτὸ σκίτι του. Ἡ γυναῖκα του σὰ τὸν εἶδα σιὰ χάλια ἐκεῖνα ἀρχίησε.

— Πάλι μεθυσμένος, Παντελή. Μὰ δὲν ντρέπεσαι λίγο . . . Γέρον ἀνθρώπος νὰ μεθοκοπᾷ; ἔτσι ! . . . Θέατρο μᾶ; ἔκανες σιτὴ γειτονιά... Τί εἶναι πῆλι αὐτά ! Ποῦ πῆγες κι' ἔπασες; κι' ἔγινε τὸ σακκάκι σου σ' αὐτὰ τὰ χάλια. . .

— Σκάσε μωρή πὺ μ' ἀρχίησες πάλι τὸ τροπάρι. . . Τί σὲ νιάζει τί θὰ κάνω ἐγώ. Τὰ λεφτά σου τρώγω ; . . Ἄς εἶν' καλὰ αὐτὰ εἶδῶ — καὶ χτύπησε τὰ δύο του χέρια.

— Μὰ εἶνε ντροπή ! . . . Συλλογίσου πῶ, ἔχεις κορίτσι νὰ παντρεύεις.

— Καὶ τί μὲ νιάζει, μωρή, πῶ; ἔχω κόση. Μπᾶ; θαρρεῖ; πῶ; θὰ δουλεύω ν' αὐτὸν τὸν κερατὰ πὺν θὰ τὴν πάρει; . . . Νὰ τὸ βγάλεις αὐτὸ ἀπ' τὸ χου σου. Ἐλε ἄ; τὰ λόγια γ.ατὶ δὲν ἔχω ὄρξη γ.ὰ καυγάδε; ! !. Σιτῶσα μου νὰ κοιμηθῶ.

Ἡ Λενιώ τραβήχθηκε σιτὴν κίμαρα πὺν χωρίζοιαν ἀπ' τὴν κουζίνα μὲ κάμποσα ἀσβεστωμένα παλιοσανίδι, γιὰ νὰ ἐκρυφῆσιν τοῦ Παντελῆ. Ἐπεινα τὸν φώναξε. Ἐκεῖνος τραγουδῶντα; σύρθηκε ὦ; τὴν κίμαρα κι' ἔπασε ὅπως ἦσαν σιτὸ κρεββάτι. Ἡ Λενιώ ἔβριλε τίς φωνές !

— Θὺ μοῦ λερώσεις τὴν κουβέρτα ἀθεόφοβε, μ' σὺ; τίς λάτρες; Σήτω νὰ γδυθεῖς. Παντελή, σήκωστω ! . .

Κίτι μουμουρίσεν ἐκεῖνος καὶ χόρῖς ν' ἀπαντήσαι γύρισεν ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά. Ἡ Λενιώ εἶχε δακρύσει ἀπὸ τὸ κικὸ τη. Γύρισεν πρὸ; τὸ μέρος; πύριαν τὰ εἰκονίσματα καὶ σηκῶνοντα; τὰ χέρια της; φώναξε.

— Ἄη μου Γιώργη, εἶσὺ νὰ μᾶ; γλυτώμα; γρήγορα κι' ἀψὶ ἀτ' τὰ χέρια αὐτιουνοῦ τοῦ ἀντίχριστου...

Βγήκε ἔπειτα ὄσω καὶ πλησίασε τὴν κόρη της.

— Εἶδες, Πετρούλα μου. . . Εἶδες; χάλια . . . Πὺν ἀπ' τὸ θεὸ νὰ τ' ὄβρει ὁ γρουσουζης. . . Πὺν νὰ πει τὸ σφίχη. . .

— Ὁχ, μητέρα. Ἄς τονε. Μὴν τοῦ μ' λᾶ; τοῦ μπειρούλιακι. Ἄ; τονε νὰ δοῦμε τί θ' ἀπονίαι. Ἐ ὦ βαρέθηκα πιά. . .

Κεῖνη τὴν ὦρη ἔ'α τὰκ-τὰκ ἀκούστηκε ἀπὸ τὴν δ.πλανὴ κίμαρα.

— Κάπου θὰ σιάζει μητέρα, εἶπεν ἡ Πετρούλα.

— Ἄμ' αὐτὴ ναι ἡ καταναιά μα;. Ἐμεῖ; νὰ σιάζουμε καὶ νὰ βρεχόμαστε κι' αὐτὸ; νὰ πᾶει νὰ τὰ πίνει πὺν νὰ πιεῖ. . .

Σηκώθηκε πῆρε μιὰ παλιολεκάνη καὶ τὴν ἔβριλε σιτὸ μέρος; πὺν ἔσταζε.

Τώρα τὸ νερὸ ἔπεφτε μέσα σιτὴ λεκάνη μ' ἕνα ἐκνευριστικὸ πλίκ-πλίκ ! .

Ἡ Πετρούλα σήκασε τὸ κουρινάκι τοῦ παραθυριοῦ καὶ κύταξε ὄσω.

Φωτεινές; ἀκανόνιστες; γραμμές; σχύζινε τὸ βιουρκαμέ ο οὐρανό.

— Ἐχει νὰ ρίξει βροχὴ ἀπόψε ! ! Μουρμούρισε.

— Ἀές, Πετρούλα μου ;

— Ἄμ' δὲ βλέπεις καλὸ τί μυρτίλι ἔχει πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κάστρου !

Κατέβισε τὸ κουρινάκι κι' ἄρχισε πάλι τὸ ρίψιμο. Ἡ σιγὴ εἶχε ἀπλωθεῖ δλόγυρα κι' εἶχε τυλίξει τὸ κάθε τι. Τὸ εἰνευριστικὸ τῆς βροχῆς πλίκ-πλάκ καὶ τὸ μονότονο τοῦ ρολογιοῦ χτύπημα λὲς καὶ μοιρολογούσανε τὴν δυστυχία τῆς καυμένης τῆς Λενιώ;. Ἡ βροχὴ ὅσο πῆγαινε δυνάμωνε. Γιὰ μιὰ στιγμή εἶχε φωτεινὸ σχοινὶ διαγράφηκε στὸ σταχτὶ τοῦ παραθυριοῦ τελλίρι κι' ἔα; δαιμονισμένος κρότος ἀκούστηκε.

— Ἄκουσε;, μάννα ; Ἄτροπελέκι ἔπεσε !

Ἡ Λενιώ κάτι ψ.θύρ.σε καὶ σταυροκοπήθηκε.

Ἡ Πετρούλα ἐξικολούθησε.

— Ἐδῶ κοντὰ θά'πεσε. Δὲν ἄκουσε; τὰ τζίμια πῶ; χτυτήσανε !

— Θέ μου, ψ.θύρ.σαν ἡ Λενιώ. Ἐρ.εις πῶ; φοβᾶμαι ἀπόψι ;

— Γιατί, μητέρα ;

— Μὴν ἡ σκεπὴ δὲν ἀντέξει. Προχρὲς πού ἀνάβηκε νὰ πιάσῃ νεῖνι τὸ κουροῦλ πρὸς ἔφυγε ἀπὸ τὸ δῶμα τὴν κύταζα. Ἦσαν ὀλη φαυγίτη ! Ὁλος ὁ σκύλος εἶχε σαπίσει. Ἄπ' τὸ καλοῖοιρι εἶχε πεῖ αὐτιουνοῦ τοῦ μερογκοῦ τοῦ Θανάση νάρθει νὰ μᾶ; τὴ διορθώσαι. Ὁλο «θάρθω» καὶ δὲ φάνηκε. Κι' ὅλο μὲ τὸ σήμερα καὶ μὲ τὸ αὐριό περνοῦσε ὁ καιρὸς ὦ; πούρ.ιατα ὁ χειμῶνας. . . . Ἔτσι εἶναι. . . Ἐμᾶ; τοῦ; φτωχοῦ; μᾶ; θαρρ.οῦν γιὰ τίποτα. . . Τὰ λεφτά μ.ι; λὲς; καὶ δὲν ἔχου; ἀξία . . .

Κεῖνη τὴν ὦρα κάποιος ξερὸς κρότος ἀκούστηκε. Ἡ Λενιώ πιάστηκε τρομαγμένη ἀπ' τὴ θέση τῆς καὶ κύταξε πρὸς τὰ πύλω. Ἡ σκεπὴ ἀπὸ τὸ δεξὸ μέρος πρὸς τὴν κάμ.α. εἶχε γάρει κι' ἀπελ.οῦσε νὰ τοῦ; πλακῶσε. ἀπὸ στιγμή οὐδὲ στιγμή !

Ἡ Λενιώ ἔβλεπε τίς φ.ο.ε.;

— Πετρούλα. . . Ἡ σκεπὴ. . . Πρὸφταξ. . . Ὁξω. . . Πέφτει. . .

Ἐπε.τι ἔτροξ.ε. σὶν τρολλή.σ.τὴν «εἰ.α.α.α.π.οῦ» καὶ «ο.ι.μ.δ.ε.α.ν.ο.δ.α.τ.ρ.ε.ι.τ.η.;

— Πανταλῆ. . . σή.α.ο. . . Πινε.α.λ.ῆ. Ἡ σκεπὴ πέφτει. . .

Κεῖνος μού.γ.ο.ξ.ε. καὶ γύρ.ε.σε. ἀπ' τ' ἄλλο μέρος.

— Μητέρα. . . ἔβγ.α. . . πέφ.τ.ε. , φώ.α.ζ.ι.ν. ἡ Πετρούλα ἀπ' τὸ δρόμο.

Μόλις ἡ Λενιώ πρόφτασε καὶ πετρίχτηκε ὅσο ἡ σκεπὴ ἔπεσε μ' ἔ.ι.δ.αι.μονισμένο πύταγο.

Ἐπειρὰ ἀπὸ κάμ.α.σ.α. ὦ.α. , σὰν ἡ βροχὴ ἔπαυσε, μερικοὶ γέ.ι.το.ν.ο.ι. μὲ τίς λάμπες στὸ χέρι προσπαθοῦσαν νὰ σύρουν μέ.σ.ι. ἀπὸ τίς πέ.τ.ρ.ε.ς καὶ τὰ χῶ.μ.α.τ.α. εἶ.ν.αι. ἀ.ν.θ.ρ.ῶ.π.ι.ν.ο. π.ι.ῶ.μ.α. . .

Βρὲ Βαγγέλη, ἀπὸ δῶ τραβᾶ μαρ.έ, φών.α.ζ.ε. ὁ ἔ.α. .

Ἐχ ! Κ.θ.μ.έ.ν.ε. Π.ι.τ.α.λ.ῆ. τί.σ.ύ.α.ν. γ.ο.α.ρ.ι.ό. . . Μουρ.μ.ού.ρ.σ.ε.ν. ὁ ἄ.λ.ο.ς. Ἀπὸ πάνω τους ἡ Λενιώ θρηνοῦσε τὸν «χρ.ο.σ.ό.τ.η. ; ἀ.ν.τ.α.

Τὴν ἄλλη μέρα στὸ χωρὸς οὐαξ μὲ τὸ θάνατο τοῦ Πινε.α.λ.ῆ, μι.θ.ε.ί.τ.η.ε. πῶ; τ' ἀ.σ.κ.ο.π.ε.λ.έ.κ.ι. π.οῦ.τ.ε.σ.ε. τὴ νύ.κ.τ.α. ἔ.α.π.ε. τὴ λ.ε.ί.ε.ι. π.οῦ.ρ.ο. φ.ο.ι.έ.ψ.η. ὁ Πινε.α.λ.ῆ; ὄ.ξ.ω. ἀπ' τὸν καφ.ε.ε. τοῦ Σ.ι.ά.θ.η. . .

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

LAMARTINE

Μετάφρ. ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ (1)

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ «ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ» ΤΟΥ

Ἄρῃσι στὸν ἄνθρωπο νὰ γυρίζῃ μὲ τὸ λογισμό του σὲ παλιό; καιρούς, ὁ ποταμὸς δὲν ἀνεβαίνει σιτὴν πηγὴ του, γιατί ὁ ἄνθρωπος ἔχει μέσα του τὴ δύναμη τοῦ νὰ μπορεῖ νὰ σκέπτεται. Κι' ὁ ποταμὸς εἶνε στοιχεῖο. Τὰ περασμένα, τὰ παλαιά καὶ τὰ μελλούμενα εἶν' ἕνα γιὰ τὸ Θεῖ. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε Θεὸς μὲ τὴ σκέψη του. Βλέπει αἰσιάνεται, ζεῖ σ' ὅλες τὶς στιγμὰς τῆς ζωῆς του. Κοιτᾷ τὸ εἶναι του, τὸ νιώθει, τὸ κατέχει, τὸ κρίνει σὲ χροῖον, τὸ ἔχει ζῆσα. Μὲ μιὰ λέξη ζεῖ πὲ στιγμὰς πρὸ Θεοῦ αὐτὸς μὲ τὴν ἀνάμνηση. Ὑποφέρει γι' αὐτὸ κάποτε, μὰ σὲ τοῦτο βρίσκει τὸ μεγαλεῖό του. Ἄ; γυρίζουμε λοιπὸν κ' εἰσὶς σὲ παλαιά, κ' ἄ; ἰδοῦμε πῶς γεννήθηκα, ἔχοντας μέσα μου ἀπ' τὴ φύση ἕνα μικρὸ μέρος ἀπὸ κείνο πρὸ λέμε πρῶτη, καὶ πῶς τὸ μέρος αὐτὸ ἀπ' τὴ θεία φωνὴ ἀνέψα μέσα μου ἀγνωστὰς το, ἔρριξε φεγγιλεῖς, λίμψες, σὲ τὴ νύκτα μου καὶ ἐξετίμησθησ ἀργότερα σὲ τὸν, μεγάλους ἀνέμους, τῶν περασμένων χρόνων μου καὶ στὸν καιρὸ τῆς ζωῆς μου.

Γεννήθηκα ἰκανὸς γιὰ ζωὴν; ἐντύπωσες; καὶ πρὸ αἰσθητικῆς. Τὰ ἴδιὰ αὐτὰ χαρίσματα εἶνε τὰ διὰ στοιχεῖα γιὰ κάθε πρῶτη. Οἱ ἐξωτερικὲς, ὁμορφῆς τοῦ κόσμου μόλις ἔπεσαν σὲ μάτια μου ἄρῃαν ζωὴν καὶ βελτιὸν ἐντύπωσες ἢ ματιὰ μου κ' ἄ; τίς ἔχανε, σὲ τὴ στιγμὴ ἀνακαθρεφίζονταν καὶ ἐντύπωναν τὸν νὰ σὲ κείνο πρὸ λέμε φαντασία, δηλαδὴ τὸ μνημονικὸ πρὸ ἔτινα βλέπει καὶ ἔτινα ζωοφίσει αὐτὰ μέσα μας. Μὲ οἱ εἰκόνες αὐτὲς σὲ γὰ—σὲ γὰ καὶ μ' ἕνα τέτοιον τρόπο ἔπαρῃαν γρήγορα τὴ μορφὴ τοῦ αἰσθητικῆς. Ἡ ψυχὴ μου τότε ἔτινα ζῶ σ' αὐτὲς τὶς ἐντύπωσες. Ἡμῶνα ἕνα ζοντανὸς καθρέφτης, πρὸ ἀνακαθρεφίζε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸ καμιά σιόνη αὐτοῦ τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸ νὰ θιμῶται. Ἄ; ἔτινα δὲν ἔτινα μακρὰ γιὰ νὰ μπορῶ νὰ ψῆνω τὸ ἔτινα τὸ ἔτινα τρυγούδι, πρὸ γιεννιεται μέσα μας. Τίποτε ἄλλο δὲ μὲ ἔτινα παρὰ ἢ φωνή. Κείνη ἢ φωνή, πρὸ τὴν ἐζητοῦσα καὶ πρὸ ἔτινα σὲ παιδικὰ σὲ γὰ μου ἔτινα ἢ πρῶτη. Νὰ τὰ πρὸ ἀπομακροσημένα σημάδια πρὸ ψῆνω καὶ βρίσκω βελτιὸν σὲ ἀνάμνησες πρὸ ἔτινα σὲ πρῶτη, σὲ πρῶτη ἀποκάλυψες τοῦ πρῶτη αἰσθητικῆς πρὸ γεννήθηκα μέσα μου, ἀγνωστὰς το, γὰ νὰ μὲ κάνει νὰ τρυγούδησ σὲ τὸν, σὲ τὴν ἄρη τῆς φωλῆ μου, σὲ ἕνα πρῶτη.

Ἡμῶνα δέκα χρόνῶ ζούσαμε σὲ τὴν ἐξοχή. Μεγάλες ἔτινα σὲ νύχτες, τὸν καιρὸν. Ἡ μελέτη μὲ τὴν τὸν ἔτινα πρὸ ἢ μὰνα μου κούνησες μὲ τὸ πρῶτη, μὲ τὸν ἀπ' τίς μικρὲς ἀδελφές μου σὲ τὴν κούνησες καὶ βύζινες τὸ ἄλλο τῆς παιδι σ' ἕνα τριμμέσες καναπέ τῆ. Οὐδέχτη, μὲ κόκκινον πινί, σὲ τὴ γωνία τῆς κάμψας, διάβαζες ὁ πατέρας μου. Ἐγὼ ἔτινα σὲ πρῶτη κούνησες σὲ πρῶτη του ἢ κομὰτια ἀπὸ κουφοξυλιά, πρὸ ὁ περιβλήσες τῆς γὰ μὲνα κούνησες τὸν κῆπο. Ἐβγαζα τὴν ψυχα τοῦ ξύλου μὲ ντουφεκοῦ βελι. Ἀνῆγει τρύπες; σὲ ἔτινα ἀπόστασες, κατόπι ἔφραξες σὲ, διὰ ἄτιος; τὸ ἄτιος, κ' ἔτινα κατασκευάζε φλογέρες πρὸ εἶχα σκοπὸ νὰ δοκιμάσες τὴν αὐρῆν μὲ τὴν παρῆ πρὸ πῆγιναι μὲ τὴν σκολειό, παιδάκια τοῦ χωριοῦ, καὶ πρὸ ἔτινα γλυκῆς φωνῆς; τῆ; ἀτίση κῆπο ἀπ' τίς ἔτινα, σὲ τὴν ἄρη τοῦ ποταμοῦ, σὲ λειβάδια.

(1) Ἡ μετάφραση αὐτὴ γράφτηκε τὸ καλοκαίρι τοῦ 1924.

Ὁ πατέρα μου εἶχε φωνὴ δυνατὴ, γλυκιὰ, σοβαρὴ πρὸ ἔρωτος σὰν τὴ χορδὴ κινύρας πρὸ τρέμου. Αὐτὴ ἢ φωνή, πρὸ πολλῶν φωνῶν, εἶχε γυμνάσει σὰ νιάτα του πλίζοντα; εἴη τριγωνδία καὶ τὴν κωμωδία εἰς ὧρα; πρὸ οἱ σιρτιῶτες του εἶχανε σκόλη, πολὺ δυνατὴ δὲ εἶχανε, μὰ εἶχε τὸ πάθος μέσα τῆς. Ἐπαιρνε ἀνθρώπινη τρυφερότητα καὶ γλυκὴν ἤχη ἀπὸ τῆς ὧρας, τὸν τότε, τὴ βραδυνὴ συντροφιά μας, τὴν ἐμφάνιση πρὸ θᾶσαντων τὰ μικρὰ παιδίδια πρὸ ἔπιζεν καὶ ξεκουράζονταν γύρω του, τὸ μαγικόνο θόρυβον τῆς κούνιας, πρὸ τὴν κίνηση τῆς ἔδινε ἢ ἄρα τῆς παντόφλας τῆς μητέρου μου, καὶ τὸ πικρὸ πικρὸ τῆς ὁμορφῆς αὐτῆς γυναίκας, πρὸ ἀγαποῦσε πικρὸ πρὸ καὶ πρὸ ἤθελε νὰ λευσερόναι ἀπὸ τὴς ἀκατάπαυτες φωνεῖδες τῆς μίνας, πρὸ θέλει σὺ ε. καὶ καλὴ μὲ τὸ πικρὸ πικρὸ νὰ κάνει τὴ δουλιὰ τῆς σὺ σπίνι πρὸ ξίφου, πρὸ καλὰ καὶ δουλιὰ καὶ σὺ σπίνι.

Διάβαζε σ' εἶμεγάλα καὶ ὅπως τοιο πρὸ εἶχανε δεμένος μὲ καλὸ πεισί καὶ εἶχε χρυσομένες τὴς σελίδες; του (εἶχανε εἶα; τόμο; τὸν ἔργον; τοῦ Βιλαίρου) τὴν τριγωνδία «Μερόπη» Ἡ φωνὴ του ἀλλοτὸν ἀπ' τὸ πρὸ ἐχίμενον τοῦ ἔργου πρὸ διάβαζε. Πότε εἶχανε ὁ σιληρὸς; τύριντος, πρὸ ἢ μητέρου πρὸ τρέλει, πότε ὁ γιός, πρὸ γύριζε ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ διωχνότανε κατόπι τὰ εὐγνώμονα δάκρυα, ὅπως οἱ ὕποψες; ἐκείνου πρὸ ὁ ἀρτέξει τὸ θρόνον, κατόπι ἢ τρέλει, ἢ ἐρήμωση, τὸ χτύπημα μὲ τὸ λάζι, τὰ δάκρυα, τὰ ἀναφυλλητὴ, ὁ θάνατος, τὸ βιβλίον πρὸ θὰ ξινασφαλοῦσε, ἢ μεγάλη σ.ω.πὴ πρὸ συλλογῆ τὴ μεγάλη ταραχὴ τῆς καρδιᾶς.

(ἔχει καὶ ἄλλο)

ΜΥΤΙΛΗΝΙΑ ΔΙΣΤΙΧΑ

— Τραγουδῆσε πουλάκι μου κομάτι ν' ἀνεσάνης
γιατ' ἔχεις κάμποσο καιρὸ π' ὄλο μεράκι πιάνεις

Τραγουδῆσε τραγουδιστὴ—μαζὶ νὰ τραγουδοῦμε
νὰ λέμε ἀπὰ στίς ὁμορφες καὶ κεῖνες π' ἀγαποῦμε

—Μ' ἂν τραγουδήσω καὶ σ' ἂν πῶ τὸν πόνο πρὸ μὲ κρίνει
κρυγιὸ νεράκι χύνετε καὶ τὴν καρδιά μου σβύνει.

Καὶ γὼ μὲ τὰ τραγούδια μου τὸ Χάρο θὰ γελάσω
κι' ἀμ' τὸ ξηρὸ τὸ ποταμὸ νερὸ θὰ κατεβάσω

Κι' ἂ θέλεις βρὲ τραγουδιστὴ τραγούδια γιὰ νὰ μάθης
ἔλα μαζὶ στὴν κάμαρα νὰ λέγω καὶ νὰ γράφης

Πᾶρε τὸν οὐρανὸ χαρτί, τὴ θάλασσα μελάνι
νὰ γράψης τὰ τραγούδια μου καὶ πάλι δὲ σὲ φτάνει.

Κι' ἀστρομετροῦ τῆς ἂν γενεῖς καὶ τᾶστρα σὰ μετροῦσης
τότες μὲ μένα τὸ γιουσμᾶ νᾶρτης νὰ τραγουδήσης

(Δαογραφικὴ συλλογὴ Π. ΨΑΔΤΗ)

ΑΝΤΙΦΕΓΓΙΕΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝ. ΚΑΙ ΚΑΛΛ ΤΕΧΝ. ΚΙΝΗΣΗΣ

ΝΙΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ «ΣΚΕΛΕΘΡΑΣ»

Δηγήματα. Έκδοση Κασιμάκη και Ίωνος Κύπρου, Σελίδες: 160. Δραχμ. 20.

— Έχω υποστεί μυστὸ «Σκέλεθρο» κινουμένου τὸ μὲν δηγητὴς ἐπὶ Κίτρου Ληγοτέχνη Ν. Νικολαΐδη. Ὁ Σκέλεθρος μὴ ἔχοντας—ἴπ' τὴν τελευτὰ του—χρήματα γὰρ νὰ ζήσῃ, κί' ὄντας ἀπ' τὴ φύση πικροδόπιστος, Λίερος τὸν Μιμονῶ, πουλεῖ τὸ σκελετὸ του σ' ἕνα Ἴσιτοῦτο. Μὲ τὴν χρήματα ἀφ' αὐτὸ γίνεται σιοίφης, τοκογλύφος. Τὸ καταλιπὸν τοῦ κόσμου ποῦ καὶ πικροδοῦλε γί' ἀπὸ τοῦ ζήλου καὶ τὸ ξύπνημα τῆς συνείδησής του, ποῦ προσπειθῶσε μὲ τὸ βουλιώτερον τρόπο νὰ τὴν νανουρίσῃ γὰρ τὴν πράξιν του ἀφ' αὐτὴ τὴν παράξιν καὶ πρωτότυπη, γυμνίζουσαν τὴν ζωὴν του ἀπὸ ἀνησυχίας, σκέψης καὶ ωρίαν. Στὸ ξύπνιο του καὶ στὸν ὕπνον του κόκκαλο, μνήματα, νεκροταφεῖα πάντα βλέπει. Τέλος ἀποφασίζει νὰ πύγει σὶν γιὰτροὺ καὶ γυμνίζοντας πίσω τὰ χρήματα νὰ κάσῃ ἄκουρ τὸ συμφωνητικὸν τῆς πούλησής τοῦ σκελετοῦ του. Ἀλλὰ ἀπότυχῃ γιὰ τὸν πῆρυνε γὰρ τριπλὸν καὶ μανιακὸν. Ὑστερα ἀπ' τὴν ἀποτυχίαν ἀφ' αὐτὴ «ἄκουρ» σὶν μυαλό του ὁ φρενὸς τῆς ἀπολύτρωσής ἀπὸ τὴν ζωὴν τὴν συχαυσὴν, τὴν ἀνήσυχον. Κί' ἀφ' οὗ ἔκανε χιρὸν ὅτι εἶχε—γὰρ νὰ μὴν ἀφίσει κληρονομίαν—ἕνα καλὸ βραδύον καίγει μὲσθ σὶν κάμτρα του. Ἐνα παράξινον, πρωτότυπον διήγημα πριγνιτικόν. Δὲ ξέφουλες ἀ' εἶναι γέννημα τῆς φαντασίας τοῦ κ. Ν. ἢ ἀμ' τὴν πραγματικὴν ἀνεπιγνιμὸν.

— Ἡ μορφή του ὄμοιος δὲ μᾶ ἀρέσει καὶ πολὺ. Ἡ φράση του ἀνώμαλη; κλέβεις διαβίβοντας. Κί' ἀκόμα καίγεις; οἱ περιγραφὲς σὶν νεκροταφεῖον εἶναι κάπως ἀειχρῆς. Τὰ κόκκαλα, τὰ μνήματα μᾶ πικροδοῦλες κατὰ ἀληθία. Ἡ γλῶσσα εἶνε δημοτικὴ ἀλλὰ εἶναι σιγμῆ; ποῦ μᾶ; ἀνακτιέβε κατὰ καθαρὰ βυσιανικῆς ποῦ χτυπᾶνε ἀειχρῆμα σὶν μάτι (ἰσοδοκισμῶν, οὐμβίση, ὀπιᾶ, ὕγιᾶ...). Ἀπ' τ' ἄλλα ἔξῃ διηγήματα ξεχωρίζουλε ἕνα ἀπὸ διήγημα «τὴν ἀπόρρητον» σὶν ὅτι οὗ ὁ συγγραφέας δείχνεται ἀντιμιλιταριστὴς, καὶ τὸν «ἰδέξιν» ἕνα τύπον ἀποβλαχῶνον, χαζὸ ποῦ σὶν τελεφραῖα γίνεται πικροδοῦλες γραμμῶν μ' ἕνα ἀρκετὸ χροῖον ποῦ διακρίνει τὸ συγγραφέα καὶ τὸ «μυστικὸν» χωριτικὸν διήγημα. Μὰ κόρη ποῦ τὴν παρῶντος ὁ ἀγλαητικὸς της ποῦ ἢ οἰκογένειᾶς της; ἦτανε γιομᾶτες; ἔχου καὶ μῖσος, ἀκριβῶς τὴν μέρα ποῦ παντρεύεται ὁ ἀγαπητικὸς της μ' ἄλληνα πεθαίνει. Κί' ὁ θάνατός της ἀφ' αὐτὸς μένε, ἕνα μυστικὸν ἀξεδάλυτον. Γραμμῶν μὲ ἀρκετὴ δύναμη, ψυχολογία καὶ βιθιαὶ παρατήρητη. Ὁ τύπος τῆς θεία—Καραμαρηδίτσα; κάνει ἀρκετὴ ἐντύπωση ὕστερα ἔρχονται ἢ «Περηφάνεια τῆς ὑγείας καὶ ἢ «Δίδυμες».

— Ἐκεῖνο ὄμοιος ποῦ μᾶ; κάνει πικροτέρη ἐντύπωση εἶνε τὰ πρωτότυπα, δυσκολοῦβρετα καὶ καλοδιαλεγμένα θέματα τῶν διηγημάτων καὶ ἀκόμα τὸ ξεχωριστὸ ὕψος τοῦ συγγραφέα.

— Βρίσκονται μέσα σὶν διηγήματι του φράσεις γιομᾶτες; ὠμορφιά καὶ χίρη «ὁ οὐρανὸς ἀπάνου τους γαλανὴ ἔρωτεμένη ματιᾶ, γαλιστὴ κουμμένη σὶν γῆς, τοὺς γιόμιζε ἐμπιστοσύνη γὰρ τὴν διάρκεια τοῦ θεϊκοῦ ἔρωτα, ποῦ ἔξασφάλιζε πλούσιον ἀποδοσίδι σὶν τοὺς κόπους της» καὶ ἀκόμα κατὰ παρομοιωσῆς ποῦ τραβᾶ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστη, πολὺ—πολὺ ἐπιτυχημένους καὶ κατὰ τὴν γνώμη μας καλὰ—καλὰ πρωτότυπος, «μὲ τὸ χωριουδάκι καὶ τὸ δίμελο λόφο ποῦ σηκῶνταν σὶν μαστοὶ φουσκωμένοι ἀπ' τὸ γάλα» καὶ ἀκόμα τὰ «χωράφια ἀνεβαίνουσαν μὲ τὴν ὥρην σὶν καλοζυμωμένα ψωμιά σὶν πινακωτέ».

ΑΡΓΥΡΗΣ ΚΜΑΝΙΩΤΗΣ

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Τὴν Παρασκευή 31 Ὀκτωβρίου, εἰδόμεν μετὰ χροί τὴν ἐπανεκδόσιν τῆς «Φιλιππητικῆς» τῆς καλῆς ἀφῆς: ἐφημερίδας πῶς γὰρ πρόβλεψαμε τὴν ὑποστήριξιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Φιλιππητικῆς κόσμου. Ἔτσι οἱ φιλητικὲς θάξουν ποῦ ν' ἀποταθῶν γὰρ τὰ διάφορα ζητήματα τοῦ μετὰ λέξιν θάξουν πρὸ δημοσιογραφικὸ τοῦ ἔργου. Ἡ «Φιλιππητικὴ» βγαίνει κάθε ἑβδομάδι πρὸς: μὲν δριχλὴ τὸ φύλλον καὶ ἔχει πάντα ἀφθονὴ καὶ ἐκλεχτὴ ὕλη. Τῇ Κυριακῇ 30 Νοεμβρίου ἔτανε ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ τῷ Α' Πατριστητικῷ Συνέδριον ἐπὶ Ἑθνικῷ Θάξου. Περιμένουμε μ' ἀγωνία τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐνα ἀληθινὸ βεργάστημα γὰρ τοῦ Φιλιππητικῆς εἶνε ἡ Πανεπιστημιακὴ Λέσχην, ποῦ ὄφειρος ἀνακαινίστηκε καὶ προουσιάζηκε τριετησίτη χάρις στίς ἀνεργασίας τοῦ ἀξιογάπητου διαφθονεῦ τῆς κ. Βλίσση. Περιλαμβάνει νυκτερινὴ Σχολὴ ξένων γλωσσῶν, Ἐσπιατόριον, Κουρσεῖον, Πρατήριον, Αἴθουσα ὑποδχῆς: μὲ πίνον, Ἀναγνωστήριον, Βιβλιοθήκην καὶ γενικὰ παρέχει κάθε ὠφέλιμη καὶ ψυχαγωγικὴ διασκέδαση στυῦ Φιλιπητικῆς. Ὅτι ὦρα θὲ θὰ τῆ δῆς: γιομά η ἀπὸ ζωηρὸ Φιλιπητικὸν κόσμον.

Μία Φιλιπητικὴ

ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Τῇ παρασμένη Δεσφίερα γίνηκε σὶ δ. δασκαλεῖον μιὰ γιορτὴ Χριστουγεννιάτικη. Ἦσαν οἱ ἐκπεδαφτικὲς ἀοχῆς, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ τύπου καὶ ἀρκετοὶ καλεσμένοι. Ὅσοι βρεθῆκαν σ' ἀφῆ πέρσιον ὦρα ἐφχάριστες ποῦ μόνον τὸ φιλοπρόδο καὶ ἰεωτεριστικὸ πνεῦμα τοῦ κ. Γερακόπουλου μπορεῖ νὰ χορῆσει. Δεβίστηκαν οἱ σύνθεσες τῶν Δεσφινίδων Δ. Τζούμα ἀπ' τίς καλήτερες: καὶ τῆς Εὐγενίδου π' ὕταν ἡ καλή-εργη ἀπ' ὅλες καὶ τῶν κ. Περὲλλη, ἀρετὰ καλή, Μαρμαρέλλη, καλή μὰ μὲ γλώσσα ποῦ τῆ γίλασε, Μπαλιτζῆ καὶ Δημητρούλη: πολὶ ὄμορφα ἀπαγγέιλανε οἱ Δεσφινίδες: Δ. Τζούμα, Κυριακίδου, Παπανικολάου, οἱ κ. Ψάλτης, Γαβαλάς καὶ Βελόνης. Διεβίστηκε τὸ λογιτεχνικὸν κείμενον τῆς Δεσφινίδα: Ἐβγενίδου, καὶ ὁ κ. Γαβαλάς: ἔδειξε κάμποσον σάτισι πρόχρησιν τῶν καλεσμένων. Μὰ: φηροσιήτανε μὲ τὸ τραγοῦδι τους οἱ Δεσφινίδες: Ἐβγενίδου, Παπανικολάου καὶ οἱ κ. Τζούμας, καὶ Θ. Μέλος. Ἡ γιορτὴ τέλειωσε μὲ τὴν Αἰγυπιακὰ κάλαντα.

ΞΑΣΤΕΡΑ

Γεμάτες ἐλπίδες οἱ «Λεσβιακὲς Σελίδες» γὰρ τῆ προκοπῆς τοῦ: καὶ γὰρ τὴν ἐναρξιν τοῦ Σκοπιῦ τοῦ, ἔρχονται μὲ τὴν ἐλπιδεγεννήσει καὶ οὐ γὰρ χροινιά, νὰ γιομίσουν τὸν ἄδειο τόπον, ποῦ ἀπὸ καιρὸ τῶρα πρόσμενε κάποιον Μυτιληνιδὸν σοβαρὸν περιοδικόν.

Εἶν' ἀλήθεια πῶς: καὶ ἄλλοι πρωτότεροι ἀπ' μᾶς: χωρὶς πόρου: ἀξιόλογου: χωρὶς ὁμόνοια καὶ χωρὶς σιοπὸν, — καὶ γὰρ ἀφῆ ἴσως μᾶς: ἀφήκανε χροινία — κατεπιάστηκαν νὰ κάνουν κείνον ποῦ καὶ μεῖς τῶρα κάνουμε.

Μὰ τῆ στιγμῇ πῶς: μὲ ὅσα μποροῦν νὰ συντελέσων σὶ τῆ προκοπῆ καὶ σὶ τῆ πρόδο μιανοῦ περιοδικοῦ, καὶ ἀπ' τὰ «υιοώτερος», τὴν ὑποστήριξιν καὶ ἠθικὴν συντροπή τῶν Μυτιληνιδῶν διανοουμένων, ἐλπίζουμε πῶς: θὰ πετύχουμε τὸ Σκοπιόν μας.

Ὁ ΣΚΟΠΙΟΣ ποῦ βγαίνουν οἱ «Λεσβιακὲς Σελίδες» εἶναι τὸ κριτίσμα ὅτι ὁμορφου καὶ σοβαροῦ ἔχει: νὰ δείξει ἡ Μυτιληνιδικὴ Λογιτεχνικὴ παραγωγή, ποῦ ἦταν, εἶναι καὶ θά: εἶναι πάντα ἀξιόλογη, ζηλευτὴ καὶ ἄρτια, ἀπ' τὰ χροινία μᾶς: Σιπφῶς, καὶ ἐνδὸς Ἀλκαίου...

ΔΕ ΘΕΛΟΥΜΕ νὰ παρουσιάσουμε ὀνόματα, ὀνόματα τοιανὰ καὶ φημισμένα, ἀλλὰ ἔργα, ἔργα ἀληθινῆς Τέχνης: ποῦ μέσα τοῦ: νὰ πάλει ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς, καὶ ἄς: τὰ συνοδέβουν ὑπογραφεῖς, ἄγνωστον ἴσως: μέχρι σήμερον νέον.

ΝΑΖΙΑΡΑ

Τὰ Περσικά σου μάτια μὲ μαγεύουν
Σὰν τὰ κοιτῶ μέσ' τὸ μαυράδι, πλᾶνα
Κι' ὄλους μὲ μιᾶς ξεχνῶ ποῦ μὲ λατρεύουν
Κι' ἐκείνη ποῦ μ' ἐγέννησε τὴ μάνα

Ἄκόμα καὶ γιὰ πάντα τὴν ἀρνοῦμαι
Καὶ σὰν ἀχάριστο θὰ γείνω φρεῖδι
Ἄν ὄροκο μ' ἔκανες μαζί νὰ ζοῦμε
Στὸ σπαθωτὸ τ' Ἀρμένικό σου φρεῖδι.

Μὰ σὺ στὰ νάζια σου ἀκόμα κρύβεις
Τὸ πόθο σου μὲ τόση περηφάνεια
Καὶ νὰ μαραίνονται ὀλοένα ἀφήνεις
Τὰ ὀλόλευκα τοῦ γάμου σου στεφάνια.

Μ' ἀλοίμονο ὅταν ὁ χιονᾶς πλακώσει
Στὴ κόμη τὴν ὀλόμαβρη μιὰ μέρα
Ποῦ χιόνι πιά δὲ θᾶναι γιὰ νὰ λυώση
Κι' ἀθελα θὰ ν' ἀσπρίσης πέρα—πέρα.

Ν. ΠΑΡΗΣ

ΚΥΠΑΡΙΣΙΑ

Δεμένα σ' ἀγαλμάτινη, πετρένια ἀκινήσιᾶ,
μαβρολογοῦν στὰ μνήματα βουβά, τὰ κυπαρίσια.
Μηδὲ στῆς αὔρας τὴ χαδιάρα χαίρουνται δροσιᾶ,
μηδὲ στὴν κελαϊδίστρα λύρα, τὴ χελιδονήσιᾶ.
Τὴ νύχτα ψές, ποὺ βλέπανε θλιμμένα τὴ σελήνη,
ὁ γκιώνης ἔσκουζε ἀπὸ κεῖ τὰργὸ κελαϊδισμό του,
σὰ νεκρικὸ καμπάνισμα στῆς νύχτας τὴ γαλήνη,
σὰ ψαλμοῦδιὰ θρηνητικὴ στὴ φρίκη τοῦ θανάτου.

Θ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ

I

Ξεδιάλυνε τὴ νύχτα ποῦ μὲ μάγια μὲ σκεπάζει
γλυκειὰ ἀβγοῦλα μὲ ροδόφυλλα στεφανωμένη·
στὸν ἐρχομὸ σου μόνο ἢ ψυχὴ μου ἀναγαλιάζει
καὶ γείρεται κάποιο καινούργιο φῶς ποὺ τὴν προσ-

[μένει.
ΦΤΕΡΙΑΣ

Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ

Διάβαζε την 'Ημερήσια Διαταγή του Συντάγματος. Κάπου σταμάτησαν το μάτι του. Σήκωσε ξαφνικά το κεφάλι. Τα μάτια του είχαν μιά λάμψη θριαμβευτική. Σ'έναν άνθρωπο π'ύκανε κάτι τόσο καλό, π'ού σαν το θυμάται, ξαφνικά λάμπουν τα μάτια του από μιά βαθειά ικανοποίηση τῆς ψυχῆς.

Ένα γέλοιο φάνηκε στὸ χοντρό του πρόσωπο, ένα γέλοιο π'ού φώναζε σὲ μᾶ, π'ού τὸν κοιτάγαμε : « Ἄφτιδὸ τὸ κάτι, ἄφτιδὸ τὸ τόσο μεγάλο, εἶς εἶς δικό μου... Χαιροφροεῖστέ λοιπόν !... »

Τὰ φρούδια του είχαν τεντωθεῖ πρὸς τὰ πλάγια, μιλώντας γὰ ἕναν ἄνθρωπο τόσο πολὺ ικανοποιημένο μὲ τὸν εἰωτό του, μὲ τὴ συνείδησή του, π'ού ἄλλο δὲν τοῦ, εἶνε πορὶ τὴν ἐφχαρίστησή του ἀφτὴ νὰ τὴν κάνει μιά προσεφκή. . .

Δυὸ γραμμές, ἔκανε τὸ γέλοιο του, π'ού ἀπ' τὴς ἄκρες τῶν χειλιῶν καμπυλωνόντες πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔκαναν τὸ σαγόνι του νὰ ξεχωρίζῃ ἀπ' τὸ πρόσωπο. Τὸ στενό του μέτωπο γυάλιζε σὰν ἀλειμμένο μὲ λάδι καὶ πάνω του κείνη τὴ στιγμή δὲ βρίσκονταν ἕως μιά κᾶν ρυτίδα ἀπὸ κείνες : π'ού εἶχε τὴς ἄλλες ; ὦρες.

Τὸν κοιτάξαμεν ὅλοι περιμένοντας ν' ἀκούσουμε κᾶτι καλὸ καὶ πολὺ ἐφχαριστο γι' ἀφτόν, μπορεῖ καὶ γιὰ ὅλου : μας, ἀπ' τὴ Διαταγή τοῦ Συντάγματος. Ἐφέρε τὸ χεῖρ κοντὰ στὸ ὄψος καὶ διάβισε : Ἦταν μιάν εἰδοποίηση κᾶποιου Νισσοκομείου, πῶς πέθανεν ἕνας φαντᾶρος τοῦ Λόχου μας : ἀπὸ μιά περιπλοκὴ πληγῆς καὶ π'ού ἢ παγωμένη κι' ἀκαμπτη ἐπίσημη φρασολογία τὸ περιέγραφε μὲ κίτι ἀλόκοτες φράσεις. . .

Κοίταξα κατάπληχτος, γιατί δὲν κατάλαβ'να γιὰ κείνο τὸ γέλοιο κι' ἢ λάμψη τῆς βαθειᾶς ψυχικῆς ἀπόλαψης στὸ πρόσωπό του.

Βιάστηκε νὰ ξηγηθεῖ :

— Νὰ . . . κείνος ὁ παλιάνθρωπος . . . δὲν θυμάται σὰν ὑποχώρησε ὁ Λόχος ; . . . Π'ού τὸν πιστόλισε ἐγὼ . . . Δὲν ἦταν μακριά . . . Κάπου . . . Μὲ κοντά, πολὺ κοντά . . . Τὸ κατάλαβα, μωρέ, γὼ πῶς θὰ γίνῃ εἶσι . . .

Τὸ γέλοιο του πλατύνθηκε τῶς, μὲ σηκωμένην τὴν πνευρία τῆς ἀπόλυτης ψυχικῆς ικανοποίησης :

— Ἄμα γονάτισε μόλις τὸν βοήκεν ἡ σφαῖρα . . . Οὐί ἐγὼ τὸ κατάλαβα πῶς δὲ θὰ τὴ γλυτώσει — χτύπησε τὴς χοντρές του πλάμας ; πίνου σὲ π'χειὰ μεριά του λὲς καὶ ξαναπιστόλιζεν ἀκόμα μιά φορὰ τὸ θυμὸν του εἶσι. — Εἶσαι ; Σ'έναν π'ού πέφτει τὸ κίσορ ἀπ' τὸ χτύπημα τοῦ τσεκουριῦ — καὶ τὸ χεῖρ του μὲ ἠνωμένα τὰ κοντὰ του δάχτυλα κατέβηκεν ἀπότομα, νεβρικά δίπλα σὲ ἐρθετισμένο πρόσωπό μου — εἶσι ἔπεσαν. Ἄμὲ τί ; . . .

Καὶ μᾶ ; κοίταξεν ὅλου ; μὲ τὴ σειρά καὶ μὲ τὸ ἴδιο θριαμβευτικὸ γέλοιο. Κι' ἦταν ὁμοιος μ' ἕναν ἄνθρωπο π'ύκανε κᾶτι πολὺ μεγάλο σὲ καλωσύνη.

Ὁ ἕνας Ἄνθυπασπιστὴς στὸ κρεβίτι ἔμεινε μ' ἕνα γέλοιο παγωμένο σὲ χεῖλη κι' ἐνωμένα τὰ φρούδια σὲ μιάν ὑπερένταση φρίκης, εἰφ τὸ στόμα του ἄρχισε, νὰ στρεβουλιάζῃ ἀπ' τὴν ἀριστερὴ μεριά. Ὁ ἄλλος Ἄνθυπασπιστὴς καθισμένος στὸ μπασῦλο κουνούσε νεβρικά τὰ πόδια του κι' εἶχεν ἀνοιχτὰ τὰ χεῖλη του σὰ νὰ δεχόταν ὁ ἴδιος μιά σφαῖρα πιστολιοῦ.

Ἐγὼ εἶχα σκύψει στὴ σόμπα, εἶχα σκύψει τόσο πολὺ, π'ού ἐνοιωθα τὴν πυράδα τῆς νὰ μοῦ ψήνει σχεδὸν τὸ πρόσωπο. Ἐνας πόνος στριφογύριζε ξαφνικά στὴν ψυχὴ μου, ἕνας πόνος πολὺ πιδὸ καφτὸς κι' ἀπ' τὴν πυράδα τῆς σόμπας καὶ π'ού τὸν ἐνοιωσα δυνατὰ καὶ σὰν ἀνακατωμένο μ' ἕνα κῦμα θερμῆς ἐνὸς ξαφνικοῦ πυροστοῦ.

Μὲ τεντωμένα μάτια παρκαλιουθοῦσα νοερὰ δὺ μάτια γιομῖτα ἀπὸ μιὰ δακρυσμένην ἰκεσία . . . δὺ χεῖλη μισάνοιχτα, πού σὶν ἀπὸ κεῖ κάττοι ἀγγέλοι νὰ φώνοζαν ἓνα τρεμουλιαστό : «Μή! . . . μή! . . . » Ἀπ' τὴν ἄλλη μερὶν, ἓνα χοντροπρόσωπο, ἓνα κούτελο στενὸ νὲ μιὰ βιθιαὶ ρυτίδα, πρὺ ἔλωνε τὰ φρύδια, καὶ δὺ μάτια . . . ὦ ! γι' ἀφτὰ δὲ μπρῶ νὰ μιλήσω . . . Φοβήθηκα τόσο πολὺ ἀλήθεια νὰ κοιτάξω κεῖνι τὰ φριχτὰ μάτια . . .

Κατάλαβε τὴν ἐντύπωση ποῦκανε. Μᾶ; ξανακοίτηξε μὲ τὴ σειρὰ ὄλου, σὶν ἄνθρωπος πού δὲν καταλαβαίνει τὸ γιατί.

— Μὰ τί ; Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τὸν ἀρήσω νὰ πικίξω μὲ τὴν τιμὴ μου ; Νὰ προσβάλλω τὸ λόγι μου μὲ τὴ δειλία του ; Ἡ δικιά μου ἢ τιμὴ . . .

Κι' ἔφ' ἡ νύχτα σίμωνεν ἀφτὸς ἐξακολουθοῦσε μ' ἀναμένο πρόσωπο νὰ λέγει γιὰ τὴν τιμὴ του, θέλοντας μὲ πείσμα νὰ πάρει κάττοια συγγοιτίθετη ἀπ' τὰ μάτια μας, πού σὰ νὰ τοῦ ἦταν ἀπόλυτα ἀπαρτίτητα γιὰ τὴ θηριώδικη ψυχικὴ του ἀπόλαψη.

Ἦσαν σκοτιάδι πιά, πού βιάστηκα νὰ σηκωθῶ νὰ φύγω ἀπὸ κεῖ. Χιόνιζεν καὶ τ' ἀγκάριι δλόγυρα τὰ ξερὰ, φάνταζαν τώρα χιονισμένα σὰ φιντιχτερὰ ἀπρηλουλούδια κι' ἄλλα μακρουλά σὰν παράξενα κατάλεφκα νεκροκέρια. Τὰ μάτια μου φλογίζονταν ὀλοένα καὶ πιότερο. Κατάλαβε πῶς ἐρχότανε ὁ πυρετός ; . . .

Ἐκφνικὰ σιάθηκα γιομάτος φρίκη καὶ τρόμο. Μπρῶτά μου ἓνας ἀνθρώπινος ἦσκιος σταμίτησεν κι' ἀφτὸς. Περπάτησα κι' ἄρχισε νὰ κουνιέται κι' ἀφτὸς μπροστά μου. Ἐνα χέρι χοντροπρό και βρώμικο μὲ ἐνωμένα σφραγὰ τὰ κοντὰ του δάχτυλα, πέρασε βουίζοντας μπροστὰ ἀπ' τὸ πρόσωπό μου. Τὰ γόνατά μου πῆγαν νὰ λιγύσουν ἐνφ' σὶδὸ μυαλό μου ἄρχισε νὰ στριφογυρίζω ὀλοένα ἢ φρίση : « Σὰν ἓνα κλαρὶ κομμένο . . . ἔτσι ἔτσε . . . τὸ; κερν ἀφτὸς καλὰ πῶ; θὰ γίνω ἔτσι . . . τὸ; ξαιρε, μαρρέ, τὸ; ξαιρε . . . »

Ἐρεξα βιάζοντας τὸν ἔαφτό μου καὶ χώθηκα στ' ἀντίσκηό μου. Πίσω μου σὰ νὰ ἔρεχεν κι' ὁ ἦσκιος ὁ ἀνθρώπινος καὶ μιὰ σιγαληνὴ φωνὴ ἀκούγονταν πειγμένη σὲ κομμένους λυγμού :

— «Νὰ προσβάλλω . . . τὴν τιμὴ του . . . Ποιὰ ; . . . μὰ ποιὰ τιμὴ του ; . . . »

Χωρὶς ν' ἀνάψω τὸ σπαρματσέιο ἔκρυψα τὸ πρόσωτό μου σὶς παλίμπε. Ὁμοῦ; χίλιε φωνὲς ἐρχότανε στ' ἀφτὰ μου κι' ἢ καθεμιὰ μὲ τὸ δρόμῃ τὸν τόνο μου φώναζε, μὲ ροιούσε, μὲ τυράγιζε : « Ποιὰ ; μὰ ποιὰ τιμὴ του ; » Κι' ἀκόμη χίλια μάτια στύλω ὄτρε πάνου μου γιομῖτα κατὰ πληξή : « Ποιὰ ; . . . μὰ ποιὰ τιμὴ του ; . . . »

Ἀχισαν γρήγορα νὰ περᾶ ἀπ' τὸ νοῦ μου χίλιε μορφὲς ὄλων τῶν ἀγαπημένων γνωστών μου καὶ τῶν ἀτλά γνωστών κι' ὄλε; εἶχαν τὸ ἴδιο βλέμμα καὶ τὸ ἴδιο ρώτημα σὶδὸ στόμα . . .

Παρακαλεστὰ τὸ; ψ.θύρ.σ. :

— Σωπάτε καὶ μὴ μὲ κοιτᾶτε ἔτσι. Σισφρεῖτε μονάχα πῶ; δέτε μέτρο μακριὰ ἀπ' τ' ἀντίσκηό μου, γύρω στ' ἀμπρὸ τοῦ λοχχαγού, ἓνας ἀνθρώπινος ἦσκιος γυρίζω ἀνάμεσα σὶτὰ ξερὰ τ' ἀγκάθια, πού μὲ τὸ χιόνι μοιάζου; σὰν κατάλεφκα νεκροκέρια.

Ἐστερα χώθηκα μέσα σὶτὴν κουβέρτα μου.

Σκέπασα καὶ τὸ πρόσωπό μου ἀκόμα . . .

Μέτωπο Ἀφιδόν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ ΜΑΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η «ΖΩΗ ΕΝ ΤΑΦΩ»

ΣΤΡΑΤΗ ΜΥΡΙΒΗΛΗ

Βιβλιοθήκη «Καμπάνας».— Μυτιλήνη.

*Από τὸ ἔγκριτο περιοδικὸ «ELLAS» τοῦ Μονάχου (Ἔτος 4ο Νο 9. Δεκέμβρης τοῦ 1924) μεταφράζουμε ἀπ' τὰ γερμανικὰ τὴν παρακάτω κριτικὴν γιὰ τὸ τελευταῖο βιβλίον τοῦ συμπολίτη μας λογοτέχνη κ. Σ. Μυριβήλη.

*Ἐνν βιβλιαράκι σὲ μικρὰς σελίδας; κακοτυπωμένο σάσκηλο χιρτί. Μόλις ὁμως ἀρχίσαις καὶ προχωρήσαις, προχοῦ περῶσαις τὰ δέκα φύλλα, ξεχνᾷς ὅλες τὶς ἁλλείψεις τοῦ ἀφιεῖς καὶ πηγάζεις; μπροστὰ ἐφχιριστημένως σὶν τὸ μινιδόρο πὺ ἀνακαλύπτει πλούσιες φλέβας χρυσαφιῶ.

Εἶναι τὸ ἡμερολόγιον τάχαις; πὺ βρέθηαις μέσαι σὶν γ.λιθ τοῦ σιοιτωμένου λοχία Κωστούλι. Ὁ Κωστούλις; εἶα γερὸ, μορφωμένο κ' ὀρθοφρον παληκόφρον συνεπαίρνεται ἀπ τὴν πνοήτης ἀντιβισιλικῆς ἐπανάστασις. Μὲ τὴν ὀρμή τη; νιότης ὁ συγγραφέας βάζει σὶν στόμα του τὰ πικρικάτου λόγια: «Ἐτανάστασις εἶναι μιὰ λέξη πὺ τὴ νιώθω πολλὴ δυνατὰ. Σὶν τὴν πὺ ψθυριτὰ, σὶν τὴν πὺ κριφὴ μέσαι ταφτι τη; ψυχῆ; μου, σὶν κλισίω τὸ μίτα κ' ἰτὴ φινετρετὸ γριμίνη μὲ φροτριτικὰ γοάμματα σὶν μάβρι σ'ντόνι τὸ σκειδιῶ κ' ἰτα πιόξιν) γίνεται μέσαι μου». Μεθυσμένο; συνεπαρμένο; ἀπὸ κρισί τὸ κούφιων ἰδανικῶν, ῥίχνεται μὲ πολλοῦς ἄλλους σὶν μολόροδα τοῦ μεγάλου πολέμου. Κι ἔπειτα ἀπὸν ἐνθουσιασμό, πὺ βαστὰ πάντα λιγώτερο ἀπ τὸ μεθύσι τοῦ κρασιῶ, καθὼ; λέγει κ' ὁ ἴδιος, φτάνει ἢ μὲ βροη πραγματικότητα. Πορσίε; ξεθεωτικὸς; κάτου ἀπὸ λιρπύρι καὶ βροχή. Κούραση. Δίψα. Βαρβαρότητα; τῶν ἀξιοματικῶν. Νευρόσπασια χιλιάδες; πὺ κινουῖνται ἀπὸ ξένη θέληση. Τὸ χαρακωμα μὲ ὄλη του τὴ φρίκη πὺ κατανιᾷ σὲ παροφροσύνη. Ὁ ὑπανθρωπισμός, ὁ ἐμμηδενισμός τοῦ ἀνθρώπου, πὺ ἡ ζωὴ του δὲ λογαριάζεται εἶς σὶν τοῦ μυρμηκοῦ. Ἡ λαχτάραις τη; γυναίκα. Οἱ ἀγανακτιζόμενοι ψυχῆ; πὺ κουρ βράζουσι σὶν κ' ἰμα ὀργισμένο κρουφινάδεφρο. Τὸ ἰτα πὺ κυλάει ποτάμι. Οἱ λιποταξίαι, τὰ στρατοδοκίαι, τὰ μουσικίαι. Κι ἔπειτα οἱ ἀνέφτυνοι, εἶ ἄμαχοι πληθυσμοί. Οἱ δουλευτάδες πὺ ἡ ψυχὴ τους ἀνεβλίνει πρὸς τὸν ὀλογάλανο οὐρανὸ σὶν λιβάνι, τὰ χωριά πὺ καταρημίζονται, οἱ μίνες, ἀδερφές, ἀγαπητικὸς πὺ περιμένουν τὰ παιδιὰ του. Ὅλα ἀπὸ γριμμένα πρὸς τὴν ἀγαπημένη του πὺ μένει σὶν ὀλογάλανο τη; Λέσβος νησί. Γραμμένα μὲ δύναμη. Τὸ ἀπαλὸ αἶσθημα π' ἰνεται συχνὰ μὲ τὴν ἀγανόχτηση καὶ τὴν ὀργὴ σὶν ἡλιαχτίδα μὲ μολυβένια σύνεφα. Καὶ μέσα σὶν θλίψη του λέγει ὁ συγγραφέας μὲ προίπονο: Κιοὶ ἄνθρωποι δὲ μπορέσανε ἀκόμα μέσα σὶν ὄλο τὸ κεπίδι τῶν ἀχρηστων Θεῶν πὺ ἀνακαλύψανε καὶ λατρέψανε τόσες χιλιάδες χρόναις τόρα, νὰ ξετρυπώσουν κ' ἔναι Θεὸ πὺ θὰ τοῦς κυτάξει μὲ σπλαχνιὰ».

Χωρὶς φιλοσοφίαις καὶ δοριστολογίαις ἡ διήγησις ξετυλίγεται σὶν ἔναι φριχτὸ παραμῦθι. Ἡ ψυχὴ διπλώνεται σὶν τὸ ἰτα τοῦ λυχναροῦ πὺ δηγέται ἢ συγκρατημένη ὀργὴ καὶ σὶν σκοτεινὸς; γωνιῆς βιέπεις δυὸ μάτια, δυὸ χέρια, δυὸ χεῖλια νὰναδέβουνται σὶν ἴστατη ἀγωνία. Εἶναι τόσο ὑποβλητικὸ τὸ βιβλιαράκι ἀπὸ τὸ κακοτυπωμένο. Ὁ Μυριβήλης; εἶπε κείνο πὺ ἠθελε νὰ πεῖ ἢ ψυχὴ του. Μτόρρεσε νὰ τὸ πεῖ. Μὲ εἶμ' ῥίχνεται μ' ὀρμὴ νὰ πῶ πῶ; σιέκεται δίπλα σὶν «Κόλαση» τοῦ Μπαρμπύς, σὶν «ὁ ἄνθρωπος εἶναι καλὸς» τοῦ Λεονάρντ Φράνκ καὶ σὶν «Τοῦνελ» τοῦ Κέλλερμαν, καὶ ὀδλα ἰάλλαι πὺ γράφηκαν μὲ δύναμη κόντρα σὶν μεγάλο ἀπὸ κακούργημα πὺ λέγεται πόλεμος.

Mün Chen

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑ-ΙΣΚΑΚΗ

Ο ΝΑΣΙΟΝΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΗ

ΟΙ «ΠΡΙΓΚΗΠΕΣ» ΤΟΥ Θ. ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ. 1924

Ὅχι πῶς; ζούλεψα τὴν ἀνοσιγὰ δουλειὰ τοῦ τεχνοκράτη καὶ καταπίνουμι νὰ κἀνω κριτική. Γιὰ τὸ Θεὸ! Τὴν ἰστορική σου νιὰν τὴ θεωρεῖ... δέκατη Μοῦσα ὁ Μπραντέ; ἐγὼ μὲ τὸ μικρὸ μου μυκλουδίκι καὶ μὲ τὴ φαντασία μου τὴ λ' γ' σιγή, ἔδην μπόρεσα ποτὲ; νὰ τὴν φαντασιῶ, τίποτα περὶ τὴν ἀπὸ μὲ τ' ἄλλοι Βιντάλια.

Μὰ δὲν εἶναι δὲ καὶ κριτική, θαρῶ, τὸ νὰ καθήτε κανένας, σὲ φρόνιμο παιδάκι τοῦ σχολείου, νὰ γράψαι τὸ ἐντύπωση; του, ὅταν διαβίται ἕνα βιβλίον, νὰ ρήται ἰέλος πάντων τὴν ἀγανάχτησή του νὰ ἐσχολίση. Ἄρτι πᾶ νομίζω πῶ εἶναι στοιχειώδικο δικαίωμα τοῦ ἀθρώπου, ἢ τουλάχιστο τοῦ ἀθρώπου... πού διαβίσε τοὺς «Πρίγκηπες» τοῦ Θράσου Καστανάκη, πού βραβεφτήκα'νε κίόλας σὶὸ διαγωνισμό Ζηκάκη τοῦ 1924

Οἱ «Πρίγκηπες» λοιπὸν πού λέγουμε εἶνε, λέει, ἕνα ρομάντσο ἐθνικίστικο. Τὴν ἐθνικίστικη ἰδεολογία σὶὰ χρόνια μας, τὴ ξαίραμε, ἵνα ἢ νὰ δημιουργεῖ πολέμους καὶ ἐσθρατεῖς; Οὐ ῥαγικὲς; φασίστικα τάγματα, καὶ τραγούδια τῆς σχολῆς;

Ἐμπρὸς κροτεῖ τὸ τύμπανον
 κι' ἢ σάλπιγξ ἀντηχεῖ...
 τοῦ νικητοῦ ἢ κεφαλὴ
 μὲ δάφνη θὰ σιερωθῆ
 καὶ ὄπου πέσα. ὁ πεσὼν
 μνημεῖον θὰ σιηθῆ.
 Καθεὶς ἂ πολεμήσῃ
 ὦ; γίγας ὦ; τιτάν
 ἂ; πέση ἢ ἂ; νικήσῃ
 ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τὰν!

Τώρα τὴ βλέπουμε καὶ μὲ καινούργιο ἐπάγγελμα. Τὴ βλέπουμε νὰ δημιουργεῖ καὶ... ρομάντσο πού βραβεφθουνται κίόλας ἀπὸ ἐπιτροπὲς; πού'ναι πρίεδρος ὁ κ. Νιρβίνας.

Μὲ τὴν καινούργια τῆς ὄμως τούτη τὴν ἀσκολία, ἢ ἐθνικίστικη ἰδεολογία, μᾶ; θυμίζαι κάτι κατοχρονίτικες γεροντοκόρες; πού μὲ; τὸ ξαναμωραμό του; πιστέβουνε ἄξαφνα πῶ τις ἀγαπάει τρελά ὁ ἀφτοκράτορας τῆς Γαπωνίας ἢ κανένας κατομυριούχος τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν. Τις κακόμοιρες; ἀφίς; τις γριούλες, τις κρατοῦν οἱ δικοὶ τους κλεισμένε; στίσι. Οἱ συγγαίηδες; του; τις λυκοῦνται μὲ τις κἀνουνε ὄμως καὶ χάσι. Σὶ ἐξπορτίσουν ὄλω; καμὰ φερά κρυφά, ντυμένε; κωμικὰ νυφιάτικα, ἔμπρὸς χορούμενη δουλειὰ πού βρίσκουν τὰ χαμήνια.

Κάτι τέτοιο ἔπαθε κι' ἢ γριούλα ἐθνικίστικη ἰδεολογία, μὲ τοῦ; «Πρίγκηπες» τοῦ Θράσου Καστανάκη. Ἐπρόρισε κρυφὰ ἢ καημένη. Ἐπρόρισε τὸ γραῖδιο καὶ ζητάει τοῦ; μνησιῆρες πού δὲ βρῆκε σὶὰ νιὰτα του.

Εἶναι κοινὸ μυστικὸ πιά, πῶ; ἢ ἐπιτροπὴ πού βράβεψε τοὺς Πρίγκηπες, θαροῦσε γιὰ συγγραφὰ τους Ψυχάρη. Ἄφτὸ τιμᾶ βέβαια καὶ τὴν ἐπιτροπὴ καὶ τὸν κ. Καστανάκη πού κουκιὰ ἔφαγε καὶ κουκιὰ μαριτυρά. Ὁ κ. Καστανάκης εἶναι, κι' ἀφτὸ φαίνεται μόλις ἀνοίξεις τὸ β.βλίον του, μαθητῆς τοῦ Ψυχάρη.

Όχι όμως τοῦ παλίου Ψυχάρη τοῦ μεγάλου γλωσσολόγου τοῦ ἐπαναστάτη ἐπισιτήμονα. Τὸ συγγραφεὶα τῶν Περιγήπων τὸν πῆρε σιὸ λαιμό του ὁ σημερινός ὁ Παριζιάνος Ψυχάρη, ὁ πεθισμένος πνευματικῶς ὁ ρικαλί, ὁ ἄφθονος πρὸ ἀπ τὸν πολὴ του τὸν πατριωτισμό, ἄλλοτε καὶ πιπρίδν, μὲ τὴν ἴδια τὴν ἐφορολίαν πρὸ ἀλλάζει τὸ λερὸ του πικρὸν. Ἄς εἶναι ὅμως. Ὁ Ψυχάρης γὰρ μᾶ, ἔχει πεθάνει πρὸ πολλοῦ καὶ γιὰ τοῦ πεθισμένου, ὁ σεβασμός, μας ἀμέτρητος!

* * *

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Φλωρᾶ τοῦ γυμνασιάρχου, οἱ συγγενῆδες καὶ φίλοι της εἶναι οἱ πρίγκηπες καὶ οἱ ἥρωες τοῦ Θράσου τοῦ Καστανάκη. Ὀλοὶ τους σχεδὸν εἶναι ἄεργοι καλοθρεμένοι καὶ σπουδαγμένοι πρὸ καταγίνονται συζητώντας γιὰ τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν γιὰ τὴν πατριδοχώρα αἰσθητικὴ καὶ... δὲ συζητῆται...

Ὁ κ. Φλωρᾶς ἐγίνε κάποτε γυμνασιάρχης γιὰ ἡ δέξι, λέξι, νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα. Παντρέφτηκε ὅχι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ γιὰ νὰ πλουτίσει τὸ ἔδραματολόγιον του μὲ κορμὶ γυναίκας πικρῆς. Ὁ Φλωρᾶς εἶναι ἕνας τύπος πρὸ σου θυμίζει κάπως τὸν Ἀστρά τὸν ἥρωα τοῦ Ψυχάρη σιὰ «Δυὸ Ἀδέρφια». Πολὶ γρήγορα βιζιέσθησε. Πιχρήτης τὸ γυμνασιαρχικὸν καὶ τὸ ἔβη σιτὴ ξειοισιὰ σιὸ καθιστὸ καὶ σιὸ καλλιμποῦρι.

Ἡ μεγάλη του ἡ κόρη, ἡ Λίλα, εἶναι ἕνα κορίτσι ἀρκετῶς ἔξυπνο πρὸ μωρφωμένο καὶ ὀμορφο. Ὀνειρόβεται μὲ ζωὴ πρὸ νὰ ἱκανοποιεῖ τὴν ἡδονιστικὴν τὴν ἰδυσυγχεσίαν. Ὁ πατέρης Φλωρᾶς ἐνῶ συμπαθεῖ τὴ μικρὴν του κόρη καὶ τὸ γιὸ του δὲ χωνέβει τὴ Λίλα, γιὰ τὸ ἔχει πρὸ ἀφτὴ μὲ τὴ ξυπνάδιαν τὴν νιώθει ὄλο τὸν τσερλατισμὸν τοῦ χαραχτηρᾶ του. Ἡ Λίλα περιμένει μὲ κάποιαν ἀπιγροητεμένη μελαγχολίαν, τὸ ξάδερφόν της τὸ Μελογιάνη, νὰ γυρῆσιν ἀπὸ Πιρῆσι γιὰ νὰ τὴς ξεπλερώσῃ τὸ πόθον της καὶ τὸ νεοβραντισμὸν της.

Ὁ Παπαδιάκας εἶναι συμπαθητικὸς σιου Φλωρᾶς. Ἡ Λίλα τὸν θέλει γιὰ νὰ τοῦ λέει τὸ πόνον της, ὁ πιπρίδν της γιὰ νὰ θαμίζει τὰ καλλιμποῦρια του.

Σιτὴν ὁμοίαν οἰκογένειαν ἡ ζωὴ τῶν Φλωρᾶδων δίνει κάποιαν κίνησιν ὁ ἐρχομὸς τοῦ ἀειψιοῦ Μελογιάνη. Ὁ Μ. σπουδάζοντα σιὸ Πιρῆσι ἀδύκασε ὡς τὸν πᾶσι τὸ ποτὴρι τὴν ἡδονῆς. Σιὸ μεταξὺ ὁ πιπρίδν του ζημιώθησε καὶ πέθαισε φτωχός. Ὁ Μ. τότε ἀλλάζει τὸ ρίχτει σιτὴν ἰδεολογίαν κιερχεται σιτὴν Ἑλλάδα νὰ τὴ σιάξει. Μόλις μπῆκε σιτὴν κίμαρα του, σιὸ σπιτι τοῦ θείου του Φλωρᾶ, συγκινήθηκε τόσο πολὶ, πῶς γινε τὸ τριπλὸν συμπτέρισμα πρὸ μολίχ ὁ μέτρος δὲ θὶ γίνε ποτὴς πατριδολάτης. Γενικά, ὅπου διακηρύχτει τὴν ἰδέαν του ὁ Μ. θαρτὶ κανεὶς πρὸ δισβίξει δεκάριον ἄρθερο ἐπασχιτικῆς φημερίδης. Ἡ Λίλα πείθεται γρήγορα πρὸ ὁ ἀξάδερφός της μὲ τὰ καινούργια του τὰ μυτὰ εἶναι ἀκλιλληλο: γὰρ νὰ ἱκανοποιήσει τὴς ἐπιθυμίας της. Κιὸ Μελογιάνη γρήγορα πείθεται πρὸ δὲ μπορεῖ νὰ κανεὶ τίποτα, καὶ τοῦ δίνει πίσω γιὰ τὸ Πιρῆσι πρὸ θὶ τὸ βίωται ὅτι ἄρτα ἀτέλειωτο...

Ὁ συγγραφεὶας κλίει καὶ δέρονται σιὸν ἐπίλογον τοῦ βιβλίου τοῦ γιὰ τὴν κατὰστασιν τὴν Ρωμαίτης πλουτοκρατίας πρὸ τὴν ὀνομάζει «Προγρητισμὸς» καὶ ζητάει τὸν κατάλληλον τὸν ἄνθρωπον πρὸ θὰ τὴ διορθώσει ἢ θὶ τὴν κατιστρέψει. Ἐκφράζει κιόλας τὴν αἰσιόδοξον ἐλπίδα καὶ τὴν ἐφορὴ πρὸς θὰ σηκωθοῦν οἱ χωριάτες μὲ μὲρα νὰ ξεπαστρέψουν ἀφτὴ τὴ γὰρ τῶν Περιγήπων.

* * *

Οἱ χωριάτες μπορεῖ βέβαια νὰ τὸ κάνουν ἀφτὸ, καὶ σίγουρα πρὸ θὶ τὸ κάνουν. Τὸ ἐλατήριον ὅμως ἀφτηνῆς τὴς ἐξέγερσης δὲ θάναι ὁ ἐθνικισμός. Ὁ μεταφυσικὸς

ὁ κ. Καστανάκης ἰδὲν ἔχει χαμπάρι πὼς οἱ ἄθροῦποι ποὶ νὰ χωριστοῦνε σὲ ἔθνη, χωριστῆκαν σὲ τάξεις. Οὔτε ὑποψίαστηκε ποιεῖ τὼς ὁ χωρισμὸς τῶν ἀθρώπων σὲ ἔθνη, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πάλῃ τῶν κοινωνικῶν τούτων τάξεων. Ὁ κ. Καστανάκης ἀγνοεῖ πὼς κάθε τάξη ἔχει καὶ δική τῃ ἰδεολογία, πού πηγάζει ἀμεσα ἀπὸ οἰκονομικὴ σιφίρα, καὶ πὼς ὁ ἔθνικισμὸς εἶναι σήμερα ἡ ἰδεολογία τῆς ἀστικῆς τάξης, δηλαδὴ τῆς τάξης τῶν ἐμπορευσιμηχάνων, τῶν ἀθρώπων πού ζοῦνε ἀπὸ ἐκμετάληψη. Δὲ ξαίρει ὁ κ. Καστανάκης τὸν κυρίαρχο ρόλο πού παίζει στὴν κοινωνικὴ ζωὴ ὁ οἰκονομικὸς παράγοντας δὲ ξαίρει ἀκόμα πὼς ἀφ' οὗτος ἰσχυροποιεῖ τὴν βία καὶ τὸ ἐμπέδιο κάθε ἠθικῆς καὶ ἰδεολογικῆς ἀνάπτυξης.

Εἶπεμε πὼς ὁ ἔθνικισμὸς εἶναι ἡ ἰδεολογία τῆς τάξης πού κυριαρχεῖ σήμερα οἰκονομικά. Γιατὶ ὅμως; Γιατί ἔτσι τὴν ἀναγκάζει τὸ οἰκονομικὸν "συμφέρον. Καὶ ποῖο εἶναι τὸ συμφέρον τῆς ἀφ' οὗ; Νὰ ἐκμεταλλεῖται ἀθρώπους, ζῶα, χῶρες, χωράφια καὶ λιμάνια. Κι' ὅλα ἀφ' οὗ δὲ μπορεῖ νὰν τὰποχτήσῃ παρὰ ἀθρώπωντας τὰ ἀπ' τοὺς γειτόνους τῆς μὲ ἰμπεριαλιστικὸς πολέμους πού κάνει μὲ τὸ πρόκλημα τῶν ἔθνικῶν ἰδεωδῶν. Ἀπεναντίας ἡ ἐκμεταλλεβίμε ἡ τάξη πολεμῶντας μὲ ἀντίθετο οἰκονομικὸν συμφέρον, γιὰ νὰνεβεῖ στὴν πολιτικὴ ἐξουσία, δὲ μπορεῖ νὰναι ποιεῖς ἔθνικίστικη. Νὰ καὶ γιατί. Ἡ ἐργατικὴ τάξη εἶναι τέτοιον σιφίρα ὅρου; τῆς ὑστερησῆς τῆς, πού δὲ μπορεῖ νὰ λεφτερωθεῖ ποιεῖς ἀπ' τὴ σημερινὴ τῆς σιλαβὰ πού ἔγκνεται σιτὴ μιστοδουλεία, παρὰ ἀπελεφτερωθόντας; ὅλη τὴν κοινωνία ἀπὸ κάθε ἀνταγωνισμὸ τῆς τάξεων, ἀφρομωθόντας ὅλες; τίς τάξεις; μαφτὴ, μεταβίλλοντας ὅλου; τοῦ; ἀθρώπου; σιργάτες. Μὰ ἔνας τέτοιος ἀγῶνας, δὲ μπορεῖ νὰ ἐπιτύχει παρὰ μὲ τὴ στείη συνεργασία τῶν ἐκμεταλλεβιμένων ὅλων τῶν χωρῶν πού δὲ μπορεῖ νὰ περιορισεῖ σιτὰ ἔθνικὰ σύνορα πού ἔστησε ἡ μπασζουαζία. Ἔτσι ἡ ἰδεολογία τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῆς ἀγροτικῆς, εἶναι ὁ κοσμοπολιτισμὸς. Ἀφ' οὗ εἶνε ἡ ἰδεολογία πού ἐπιβάλλει σιφίρας τὸ οἰκονομικὸν τούτο συμφέρον, καὶ πού σιγὰ σιγὰ βλέπουμε πὼς ἔπισσε νὰ κατοχτῆ τὴν ἐργατοαγροτικὴν τάξη τῆς χώρας μας, καὶ πού θὰ γανιτέβῃ ὅσο ἡ κεφαλαιοκρατικὴ ἐκμετάληψη, καθορίζει σιφίρα σαφέστερα τὸ πραγματικὸ τῆς συμφέρον.

Ἀποτέλεσμα τῆς ὀξύτητος πύρρισε νὰ παίρνει καὶ σιτὴ χώρα μας τὴ πάλῃ ἀφ' οὗ τῶν τάξεων, εἶνε τὸ ὑστερικὸ καὶ ζεβζέακο ριμῆτισσὸ τοῦ Καστανάκη πού βλέπει καλὰ τὸν ἔθνικισμὸ νὰ παίγεται μὲς σιτὴν καλοπέραση πού δίνει ὁ πλούτος σιτὴν ἀστικὴν τάξη, καὶ ζητάει νὰ τὸν φορτώσει σὲ μὰ τάξη πού δὲν τὸν χρειάζεται πού τῆς εἶναι ἐπιζήμιος.

Ἀφ' οὗ βίβλια εἶναι καὶ ἀκατόρθωτο γιατί τίς ἰδεολογίε; δὲντίς διδίσκουν σιτὸν ἀθρώπο τὰ ββλία, ἀλλὰ τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα τῆς τάξης; τού. Ὁ ἔθνικισμὸς εἶνε μιὰ φαλιρισμένη ἰδεολογία πού χρεωκόπησε μαζί μὲ τὴν οἰκονομικὴ χρεωκοπία τῆς μπουρζουαζίας. Μὲ τὸ ββλίο τοῦ κ. Καστανάκη ζητάει ξανά πισίωση ἀπ' τὴν ἐργατοαγροτικὴν τάξη πού εἶνε κι' ὁ ἀνιδίκος πισίωτης; τῆς. Μὰ τάχα μπορεῖ νὰ πάρει ποιεῖς; Ὁχι βέβαια.

Γιαφ' οὗ κι' ἡ τόση ἀπαισιοδοξία τοῦ συγγραφέα. Κοιτῆτε τὴν εἰσοδοξία τοῦ Σολωμοῦ. Ἡ νεαρὴ ἀστικὴ τάξη ἀνέβινε τότε; σιτὴν ἐξουσία ὡς τάξη ἐπαναστατικὴ ἀπελεφτερωτικὴ ἀπ' τὸ φεουδαλικὸ κοιζαμπασιδισμὸ. Τὴν ἀκλοθοῦσαν τότε; οἱ μᾶζε;. Γὰ ἰδανικά τῆς γίνανε—σικετικά πάντα— καὶ ἰδανικά τῶν μᾶζων. Τώρα ὅμως ἐξελίχτηκε σὲ τάξη ἀνιδεασικὴ. Τὸ οἰκονομικὸ τῆς πρόγραμμα κι' ἡ ἰδεολογία τῆς μὲζὺ χρεωκοποῦν. Οἱ μᾶζε; ἀπαχτοῦν ταξικὴ συνείδηση, παίθουνται πὼς γιὰ νὰ ζήσουν ἀφ' οὗ; πρέπει νὰ ἐκλείψει ἡ ἀστικὴ τάξη, κι' ἀφ' οὗ τίς ποίτσει μὲ νέα ἰδανικά... Νὰ ἡ πηγὴ τῆς ἀπαισιοδοξίας τοῦ κ. Καστανάκη.

Ὁ κ. Κ. πού ζητάει μὲ τὸ ββλίο του νὰ σιηλώσει τὸν ἔθνικισμὸ καὶ τὴν ἰδέα τῆς Ἑλληνικῆς πατριδας, σιτὴ λαϊκὴ; τάξεις πού τόσα τροβήξαν ἀπ' ἀφ' οὗ σιτὰ

μακελαῖα τῶν πολέμων, μοιάζει μὲ παλαβὸ πρὸς ζητεῖς νὰ φορτώσει σωσίβιο σὲ ἄ-
θροσκο πρὸς ταξιδέβει μὲ γαίδικον ἢ μὲ τριῖνον. Μιάζει καὶ μὲ κείνο, πρὸς θὰ ζη-
τοῦσε νὰ χάσει μιὰ δὲχὰ στὸν κόρφον εἰδὸς ἀθρώπου πρὸς τὸν ἔχει διαγράσει μ' ὅλη τὴ
λύσσα τῆς τῆς φαρμακευτῆς.

Ἄφρα γὰ τὴν ἰσολογία τοῦ ββλίου. Για τὰ ἄλλα ἄ; ἔχει ἄλλος τὸ λόγο.

19)1)25

ΠΑΒΛΟΣ ΕΡΑΤΗΣ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΑΡΝΑΛΗ

Βρίσκεται στὴ πόλη μας ὁ λογοτέχνης καὶ δημοσιογράφος κ. Ἄντις Μιράνας
ὁ ὁποῖος τὸ πρῶτὸ τῆς Κυριακῆς 1ης τοῦ Φλεβάρου δίνει φιλολογικὴ διάλεξη γιὰ
τὴν τελευταίαν ἐμφάνιση τοῦ ποιητῆ Κ. Βάρναλη (Δῆμου Τανάου). Τὴ διάλεξη
τοῦ ὁ κοινὸς ἀκούσας θὰ τὴν ποιήσει μὲ δραματικὴν ἀπαγγελία τελευταίων ποιημά-
των τοῦ Βάρναλη.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΜΑΣ

Ἦστερα ἀπὸ θίασο τῆς Νίκα ἤρτε καὶ παρασταίνει στὴ «Σαπφῶ» ὁ θίασος
τοῦ Βεζάκη—Νιζερ. Ἔχει τέλεια κατρωτισμένους καὶ μὲ προσωπικὸ καλῆτερον ἀπ
τῶν προηγουμένων. Τὸ πρόγραμμα τοῦ εἶναι πλουτισμένο μὲ ἀρχαῖα Ἑλληνικά—
ἀρχαῖα—καὶ ξένα ἄδράματα καὶ κωμωδίας. Χρειάζονται πραγματικὰ συγχρητῆρια
στὴ Διέφτυση τῆς «Σαπφῶς» γιὰ τὴς καλλιτεχνικῆς ἀπὸλαψης πρὸς τῆς χρῆσιμα ἢ
πόλη μας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Πήρουμε τὰ Περιοδικά:

«Νειότης». Εἰκοσαήμερον. Βγαίνει στὴν Ἀθήνα καὶ διέφτυνται ἀπὸ νέους.
Γραφεῖα: Θεμιστοκλέου: 53. Ἀθήνα.

«Ἀῦρα». Δεκαπενθήμερον περιοδικό. Διέφτυση: Περιοδικὸ «Ἀῦρα» Poste
Restante Χίος.

ΔΗΛΩΣΗ

— Παρακαλοῦμε τοὺς ἀναγνώστες μας, πρὸς γράφουμε, τὰ ἔργα τοῦ; νὰ τὰ
στέρνουνε ἴνα στὴ διέφτυση μας, μὲ τὸ ταχυδρομεῖον.

Γιὰ ἔργα πρὸς στέρνουνται μὲ ἄλλον τρόπο δὲν εἴμαστε ὑτέφτυνται κιοῦσε ἔδ'
θὰ τὰ δεχόμαστε.

— Ὅσοι ἀπτοὺς συνδρομητῆς μας δὲν πήρατε τὸ φύλλον ἄ; μᾶ; εἰδοποιήσουμε.

Η ΔΙΕΦΤΥΝΣΗ

ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Σὲ κάποιον Λογιώτατο

Χαῖκελ καὶ Μάρξ καὶ Λάρβεν κουρελιάζεις
μὲ μιὰ σου λέξη βροντερὴ στὴν «ἠθικὴ»
ὦ Παλαμᾶ, Ψυχάρη, Πάλλη κλάψτε
σὲ λίγο πάει καὶ ἡ δημοτικὴ !...

Ο ΣΟΥΒΛΗΣ